

Sanna Lehtisaari

NUORTEN KOKEMUKSIA UUTISMEDIAN VÄLITTÄMÄSTÄ NUORIKUVASTA JA SEN MERKITYKSESTÄ HEIDÄN TOIMIJUUTEENSA

Kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunta
Pro Gradu
Toukokuu 2021

TIIVISTELMÄ

Sanna Lehtisaari: Nuorten kokemuksia uutismedian välittämästä nuorikuvasta ja sen merkityksestä heidän toimijuuteensa

Pro Gradu

Tampereen yliopisto

Elinikäinen oppiminen

Toukokuu 2021

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää miten nuoret kokevat uutismediassa esiintyvät nuoriin liittyvän diskurssin ja vaikuttaako median tapa kertoa nuorista heidän kokemukseensa omasta toimijuudestaan nyt ja tulevaisuudessa. Tutkimuksessa oltiin kiinnostuneita, millaisena nuoret pitävät median välittämää nuorikuvaa ja vaikuttavatko nuoruuteen liitetyt merkitykset siihen, miten he kokevat itsensä kyseisen ikäryhmän edustajana.

Tutkimus toteutettiin laadullisena haastattelututkimuksena ja siihen osallistui kahdeksan 16–19-vuotiasta nuorta. Tutkimusaineisto kerättiin puolistrukturoiduilla teemahaastatteluilla, jotka pandemiatilanteesta johtuen suoritettiin etänä Microsoft Teams palvelua käyttäen. Haastatteluilla kerätty aineisto analysoitiin laadullisen sisällönanalyysin periaatteiden mukaisesti.

Tutkimus osoitti nuorten seuraavan aktiivisesti uutismediaa ja arvostavan sitä kautta saatavaa ajankohtaista tietoa läheltä ja kaukaa. Luettavien uutisten valinnassa ja nuoriin liittyvän diskurssin tulkinnessa nuorten omat kokemukset ja viiteryhmä ovat merkityksellisiä. Uutismedia tuottaa monenlaisia uutisia nuoriin liittyen, mutta tutkimus osoitti diskurssin olevan kapea-alainen ja yleistävä, eikä se edusta nuorten heterogeenista joukkoa kattavasti. Positiivista ja negatiivista ääripäätä korostava uutismedia herättää kuitenkin nuoret reflektoimaan omaa toimintaansa ja vertaamaan itseään esillä olevaan kuvaan nuorista.

Nuorten toimijuuden ja aseman nähtiin rajoittuvan median näkökulmasta heidän alaikäisyyteensä ja sitä kautta alisteiseen asemaan aikuisiin nähden. Uutismedian aikuisnäkökulma ei tuo nuorten ääntä kuuluviin, mikä osaltaan vaikuttaa myös diskurssin lähtö- ja liittymäkohtiin. Uutismedia välittää kuitenkin nuorille kuvaa kattavista toimintamahdollisuuksista tulevaisuudessa ja antaa välineitä ja varmuutta tulevaisuuden suunnitteluun. Uutismedian nuoriin liittyvän viestinnän voidaan todeta edustavan perinteistä käsitystä nuorten toimijuuden vahvistumisesta aikuisuuden koittaessa.

Avainsanat: toimijuus, nuoruus, media, diskurssi

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -ohjelmalla.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	4
2	TOIMIJUUS	6
2.1	TOIMIJUUS IDENTITEETIN RAKENTAJANA.....	8
2.2	NUORTEN TOIMIJUUS	9
3	NUORUUS ELÄMÄNVAIHEENA	12
3.1	SOSIAALISTEN SUHTEIDEN MERKITYS KEHITYKSELLE	14
3.2	LAAJENNETTU SOSIAALINEN TODELLISUUS NUORUUDEN VERTAISRYHMÄNÄ.....	15
4	MEDIA OSANA YHTEISKUNNALLISTA VUOROVAIKUTUSTA	18
5	DISKURSSI	21
6	TUTKIMUKSEN TARKOITUS	25
7	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	26
7.1	TUTKIMUKSEEN OSALLISTUJAT	26
7.2	HAASTATTELU	27
7.3	HAASTATTELUJEN VIRIKEMATERIAALINA KÄYTETYT UUTISTEKSTIT	29
7.4	HAASTATTELURUNKO JA TESTIHAASTATELU.....	30
7.5	TUTKIMUSHAASTATELUJEN TOTEUTUS	31
7.6	AINEISTON ANALYYSI	32
8	TUTKIMUKSEN TULOKSET	37
8.1	NUORET JA UUTISMEDIA.....	37
8.2	MEDIAN NUORIKUVA – SEN TULKINTA JA KOKEMUKSET SIITÄ.....	39
8.3	MEDIAN VAIKUTUS TOIMIJUUDEN KOKEMUKSEEN	46
9	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	51
9.1	TULOSTEN TARKASTELU.....	51
9.2	TUTKIMUKSEN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS	56
9.3	JATKOTUTKIMUSMAHDOLLISUUDET JA TULOSTEN HYÖDYNTÄMINEN	60
10	LÄHTEET	62

1 JOHDANTO

Tämä Pro Gradu tutkimus kasvatuksen- ja yhteiskuntatutkimuksen kentältä käsittelee nuorten kokemusta omasta toimijuudestaan suhteessa mediassa esillä olevaan ja median kautta rakentuvaan nuorikuvaan. Nuorten toimijuus ja erityisesti nuorten mahdollisuudet olla aktiivisina osallistujina paitsi lähipiirissään, myös yhteiskunnassa ovat olleet viimeiset vuodet vahvasti esillä niin koulutuspoliittisessa päätöksenteossa kuin julkisessa keskustelussa ja yhteiskunnallisessa kehityksessäkin. Tämän kaiken taustalla on osaltaan YK:n lastenoikeuksien sopimus, joka korostaa tarvetta alle 18-vuotiaiden oikeuksien ja erityisaseman vahvistamiseen (Stenvall 2018).

Niin nuorten kuin aikuistenkin elämässä median vaikutus on suurempi kuin koskaan aiemmin. Lisääntynyt sosiaalisen median käyttö ja tiedon liikkuminen ovat tehneet sosiaalisesta todellisuudestamme laajan ja rikkaan, mutta myös samalla lisänneet vaikutteita ja olettamuksia, jotka laajoissa verkostoissa korostuvat. Tieto ja ymmärrys maailmasta luo ilmiöitä ja vaikuttaa ihmiskuvaamme ja minäkuvaamme ja sitä kautta sillä on vaikutusta myös vallalla olevaan yleiseen käsitykseen nuorista. Siinä missä kieli on valtaa, myös valta muovaa kieltä. Tutkimuksessani tarkastelen millaisena nuoret itse kokevat virallisen uutismedian välittämän kuvan nuorista ja minkälaisia merkityksiä he antavat sille suhteessa omaan toimijuuden kokemukseensa.

Uutismedian nuorikuva rakentuu uutisoinnin sisällöillä sekä nuoriin liittyvien aiheiden käsittelytavoilla. Keskeisenä tutkimuksen osana tarkastelen nuoriin ja nuoruuteen liittyviä diskursseja. Diskurssit rakentavat sosiaalista todellisuuttamme toisintaen niitä vakiintuneita ajatteluntapoja ja asenteita, joiden mukaan yksilöt toimintaansa suuntaavat (Pietikäinen & Mäntynen 2009). Perinteisesti nähtynä nuoruus ja nuoret määrittyvät aikuisuuden rinnalla ja suhteessa aikuisiin, kehityksellisenä välivaiheena, jolloin toimijuuden resurssit ovat vaillinaiset. Nuoret ovat kehityspsykologisen näkökulman mukaan keskeneräisiä ja vaillinaisia niin tiedoissa, taidoissa kuin ymmärryksessäänkin

(Nurmi ym. 2014). Nämä näkökulmat välittyvät myös nuoriin liittyvässä diskurssissa, sekä arkisessa kielenkäytössämme että median viestinnässä.

Toimijuuden ja sen kokemisen kannalta nuorilla on siis lähtökohtaisesti heikommat resurssit toimia oman elämän subjekteina (Eteläpelto ym. 2011). Kuitenkin nuorten vastuu omasta itsestään ja esimerkiksi oppimisestaan yhä varhaisemmassa vaiheessa on kasvanut. Samalla nuorten mahdollisuudet aktiiviseen päätöksentekoon, ja oman elämän hallintaan liittyvien vastuiden haltuunotto, on institutionaalisesti ulkoisesti hallittua. Nuorten tunnustaminen ”aktiivisiksi toimijoiksi” täysi-ikäisyyden koittaessa, vaatii käsityksen siitä, millaista aikuisena oleminen on ja millä perusteilla ja mahdollisuuksin omaa itseä voidaan toteuttaa, niin käsitteellisesti kuin toiminnankin tasolla.

Laadullisella tutkimuksella saadut tulokset antavat syväluotaavia, nuorten henkilökohtaisiin näkökulmiin pohjaavia tietoja siitä, millaisia vaikutuksia yleisellä nuoriin liittyvällä puhumisen tavalla heihin itseensä voi olla. Aikaisemmissa nuorten toimijuuteen, minäkuvaan ja identiteettiin liittyvissä tutkimuksissa on keskitytty enemmän asuinpaikan, sukupuolen, kansallisuuden, sosioekonomisen taustan ja vähemmistöön kuulumisen merkityksiin. Nuorten median käyttöön ja mediasuhteeseen liittyviä tutkimuksia on myös tehty lukemattomia ympäri maailmaa, mutta selkeästi nuorten kokemuksiin uutismedian nuorikuvaan ja sen merkitykseen liittyvää tutkimusta en ole löytänyt.

Näin ollen tutkimus mediassa esiintyvän nuorikuvan ja sitä rakentavan diskurssin vaikutuksesta nuorten omaan toimijuuden kokemukseen tuo lisätietoa median merkityksestä laajempaan ilmiönä. Nuorten näkökulman ja omien kokemusten esiin nostaminen luovat tutkimuksen todellisen merkityksen. Tutkimustulokset hyödyttävät paitsi tiedeyhteisöä, myös koulutuksen ja nuorisotyön erilaisia toimijoita. Nuorten kanssa toimiville tahoille lisätieto nuorten tavoista tulkita ja ymmärtää median välittämää tietoa sekä suhteuttaa omaa itseään ja toimijuuttaan siihen on merkityksellistä. Tutkimukseen osallistujien kokemusten tarkastelu ja pohdinta voi antaa välineitä käsitellä aihetta nuorten kanssa eri tavoilla.

2 TOIMIJUUS

Toimijuus on moniulotteinen käsite. Se tarkoittaa yksinkertaisimmillaan kykyä tehdä valintoja sekä toteuttaa valintojensa mukaisia toimia omassa yhteisössään aloitteellisesti, ennakoivasti ja tarkoituksenmukaisesti, halliten tilanteen ja ymmärtäen sen vaikutukset, suhteessa vallitseviin rakenteisiin (Goller & Paloniemi 2017; Gordon 2005). Yksilön mahdollisuus osallistua oman osaamisensa, kykynsä ja voimiensa mukaisesti ympäröivän todellisuuden tapahtumiin liittyy myös valtaan ja siihen, miten valta jakautuu. Henkilö ei voi olla tulla subjektiksi, tehdä valintoja ja toimia niiden mukaisesti, ellei hänelle ole annettu resursseja siihen (Eteläpelto ym. 2011; Husa 2012).

Toimijuus rakentuu aina suhteisena, sidoksissa ympäröivään maailmaan ja niihin vuorovaikutussuhteisiin, jotka yhteiskunnassa vaikuttavat ja joiden paineessa yksilö tekee valintoja ja toimii proaktiivisesti. Sosiologisesti toimijuus määritelläänkin yksilön ja rakenteiden vuorovaikutuksena (Kauppila & Kauppila 2015). Eteläpelto (ym. 2011) mukaan yksilön tekemät valinnat eivät synny tyhjästä, vaan kulttuuriset, sosiaaliset ja taloudelliset tekijät vaikuttavat, usein tiedostamatta kaikkiin elämän ratkaisuihin, oli kyse sitten isoista tai pienistä kysymyksistä. Yksilön todellisuus joko mahdollistaa tai rajoittaa toimijuuden ehtoja, kaikilla ei yksinkertaisesti vain ole samoja mahdollisuuksia.

Toimijuuden pohja luodaan jo lapsesta lähtien, ensin vuorovaikutuksessa oman lähipiirin kanssa opetellen. Silvosen (2015) mukaan Vygotskyn määrittämä yksilön lähikehityksen vyöhykkeen käsite, joka painottaa tuen merkitystä oppimiselle, onkin toimijuuden rakentumisessa olennainen. Käsitelläänhän siinä sitä sosiaalista ympäristöä missä oppiminen ja kehitys tapahtuvat käytännössä. Vuorovaikutuksen merkitys kehitykselle on keskeistä. Myös toimijuuden kokemus muotoutuu osana sosiaalisia ja yhteiskunnallisia vuorovaikutussuhteita. Sosiaalinen maailma ja sen instituutiot ovat täynnä jännitteisiä valtasuhteita, joiden lomassa toimijuus rakentuu. Keskeiseksi toimijuuden kannalta voidaankin määritellä yksilön kyky suunnistaa ihmissuhteiden ja vuorovaikutuksen

viidakossa, toimien oman minänsä kannalta tyydyttävästi ja kuhunkin yhteisöön suhteuttaen (Silvonen 2015).

Margaret Archer (2003) yksi toimijuuden teoreetikoista, ottaakin toimijuuden lähtökohdaksi yksilön minuuden toteutumisen siinä sosiaalisessa identiteetissä, joka todellisuussuhteissa rakentuu tavoitteellisena niin diskursiivisesti, praktisella tasolla kuin ruumiillisestikin. Painottaen nimenomaan subjektiivista toimintaa. Archerin mukaan yksilöllä on oma sisäinen dialoginsa, joka määrittää ulkoisia tekijöitä suhteessa omaan itseen. Tämä prosessointi luo toimijuuden mahdollisuuden ja edellytykset, yksilön määritellessä merkityksiä ilmiöille ympärillään ja suunnatessa konkreettisia toimiaan niiden mukaisesti.

Toimijuus onkin siten kontekstisidonnainen ja sosiaalisesti paikantuva, yksilön kokemuksiin ja perspektiiviin kussakin tilanteessa nojaava käsite (Archer 2003). Tarkastelun kohteena ovat ne vastakkaisuudet ja vastavuoroisuudet, jotka ympäröivien rakenteiden ja yksilön välille luovat toimintamahdollisuuksia (Aaltonen 2012). Myöhäismodernissa, uusliberalistisessa yhteiskunnassa korostuu individualistinen oman ”itsen” refleksiivisen kehittämisen ideologia ja omasta elämästä vastuunottaminen, joka ei tunnusta rakenteiden rajoitteista ja eriarvoistavaa järjestelmää (Gordon 2005). Kyse on mitä enimmäisessä määrin vallasta, siitä kenellä on valta toimia ja millä perusteilla tämän vallan saa. Valtarakenteiden reunamille jäävien yksilöiden toimijuus on rajoitettua, oli kyse sitten iästä tai erilaisten, perinteisesti sivuun jääneiden ryhmien kuten naisten, vammaisten tai etnisten vähemmistöjen toimijuus mahdollisuuksista (Eteläpelto ym. 2011). Tässä tutkimuksessa ikä on valtaa rajoittava tekijä.

Toimijuuden merkitys on yksilöllinen kullekin ihmiselle (Evans 2002). Vaikka jokainen ihminen on toimija sanan varsinaisessa merkityksessä, toimijuuden tunto, oman toimijuuden tunnistaminen ja tunteminen toimii vedenjakajana. Yksilön käsitykset omista valinnan mahdollisuuksista ja muutosvoimasta ovat riippuvaisia kunkin omasta toimijuuden tunnosta (Aaltonen 2012). Toimijuuden tunto on tämän tutkimuksen kannalta keskeinen. Se on käsitys siitä, että yksilö hallitsee omaa elämäänsä ja kokee olevansa oman elämänsä subjekti (Gordon 2005).

Toimijuuden tuntoa voidaan arvioida myös minäpystyvyyden käsitteen rinnalla. Yksilön arvio omasta toimintakyvystään ja mahdollisuuksistaan vaikuttaa elämänsä tapahtumiin, minäpystyvyyden kokemus, määrittää sitä millä

perusteilla ihmiset ylipäänsä toimintaansa suuntaavat (Bandura 1986). Banduran (1986) mukaan minäpystyvyys rakentuu yksilön omiin aiempiin kokemuksiin onnistumisesta ja epäonnistumisesta, sekä muiden toiminnan seuraamisesta ja arvioinnista saatuihin tietoihin, rinnastaen ne omaan potentiaaliinsa. Näiden, sekä oman fyysisen toimintakyvyn kulloisenkin arvioinnin lisäksi, minäpystyvyyteen liittyy myös ulkoinen, sosiaalinen paine, kielellinen suostuttelu, sekä positiivisessa että negatiivisessa mielessä. Toimijuuden tunnon merkitys korostuu vastaavalla tavalla siinä, miten yksilö suuntautuu ratkaisevalla hetkellä (Gordon 2005).

2.1 Toimijuus identiteetin rakentajana

Toimijuus on merkityksellinen osa identiteetin kehitystä. Côtén (2019) mukaan se voidaan nähdä pääomana, joka osaltaan muokkaa identiteettiä mahdollistaen inhimillistä kasvua. Yksilökeskeisessä maailmassa henkilökohtaisen toimijuuden merkitys on vain kasvanut. Identiteetin rakentumisen kannalta, toimijuuden kokemukset ovat sekä syy että seuraus henkisen pääoman kasvulle. Henkilökohtaisen merkityksen tunteen syntyminen on sidottu vahvasti toimijuuden toteuttamiseen erityisesti aikuisuuteen siirryttäessä. Yksilön subjektiivisuuden kokemus omassa elämänpääpiirissään muokkaa hänen sisäistä narratiivia itsestään (White ym. 2017), mikä erityisesti nuoruuden ikävaiheessa rakentuu, kuten myöhemmin todetaan. Mahdollisuus vuorovaikutukselliseen toimintaan omassa yhteisössä luo siis omalta osaltaan kehitystä ja kasvua, mutta myös edellyttää niitä.

Yksilön henkilökohtaiset ehdot, omat lähtökohdat, persoona, kokemukset sekä kompetenssi vaikuttavat siihen, miten yksilö kykenee toimimaan ja ohjaamaan omaa toimintaansa ympäröivissä yhteiskunnallisissa ja kulttuurillisissa rakenteissa. Toimijuuden kokemuksessa on keskeistä, miten ympäröivä sosiaalinen todellisuus ymmärretään ja miten sen luomiin malleihin, rakenteisiin ja sääntöihin suhtaudutaan ratkaisuja tehdessä sekä miten paljon nämä yksilön ulkopuoliset ehdot määräävät hänen toimintaansa (Kuusela 2011; Silvonen 2015).

Toimijuuden kysymyksiä voidaankin tarkastella vallan ja hallinnan kannalta myös siitä näkökulmasta, ovatko valinnat kuitenkin yksilöllisiä, toimijoista lähtöisin olevia, vai rationaalista rakenteiden mukaista toiminnan uudistamista ja näiden yhteiskunnallisten reunaehtojen mukaista toimintaa (Evans 2002; Kuusela 2011). Kotirannan ja Virkkin (2011) mukaan toimijuuden ja oman subjektiivisuuden toteuttamiseen liittyy kuitenkin vapaus valita myös oman elämäntilanteensa mukaisesti noudattaa ympäristön määreitä. Toimijuuden käsite ei siis rajoitu täysin vapaaseen, ulkopuolelta määrittelemättömään positioon, vaan jokainen toimija yksilöllisesti määrittelee oman toimintansa. Mahdollisuus valintaan on toimijuuden merkityksellisin piirre. Evans (2002) on tutkinut nuorten aikuisten elämän käännekohtia. Hänen mukaansa toimijuus on menneitä ja tulevia mahdollisuuksia, joita määrittävät nykyisyyden valinnat. Toimijuus ja toimijuuden tunto muokkautuvat yksilön ratkaisujen mukana ja ulospäin suuntautuvan toiminnan tarkoituksenmukaisuus sekä yksilön suhde omaan ympäristöönsä ovat sidoksissa toisiinsa monella tasolla.

2.2 Nuorten toimijuus

Nuorten toimijuus, eli kyky vaikuttaa asioiden kulkuun, on täysivaltaisen aikuisen mahdollisuuksia rajatumpaa. Nuorten toiminta on instituutionaalisesti säädellympää sekä konkreettisesti että sosiokulttuuristen rakenteiden tasolla. Nuorten maailmaa hallitsevat vahvasti perhe ja koulu, joiden lisäksi myös nuorten toimijuutta kehystää vertaisten ja sosiaalisen todellisuuden luoma kulttuurinen ja materiaallinen konteksti. Nuoret toimivat aktiivisesti instituutioiden lomassa ja niiden valtuuttamin resurssein, pyrkien löytämään oman tapansa osallistua vallitsevista rakenteista tietoisina ja niihin itseään suhteuttaen (Aaltonen 2012; Gordon 2005).

Tulevina kansalaisina lapsia ja nuoria halutaan kannustaa osallisuuteen, nähdäänhän heidät automaattisesti tulevaisuudessa toimijoina. Lapsuudentutkimuksen tuoma näkökulma lapsista, jolla tarkoitetaan kaikkia alaikäisiä, subjekteina (being) on vahvistanut lasten osallisuuden ja toimijuuden tunnistamista suhteessa kasvavien yksilöiden merkitykseen tulevaisuuden aikuisina (becoming) (Stenvall 2018). Lasten ja nuorten aseman kehityksen ja

osallistavamman poliittisen näkökulman muutoksen taustalla, on vahvasti YK:n lapsen oikeuksien asiakirja, joka takaa lapsille yleiset perusoikeudet, sekä mahdollisuuden tulla kuulluksi ja huomioon otetuksi itseään koskevissa asioissa (Stenvall 2018).

Kysymys toimijuuden tunnustamisesta kulminoituu kuitenkin usein siihen, mikä merkitys lasten ja nuorten mielipiteillä on ja miten niitä tulisi ottaa huomioon tässä aikuisten maailmassa (White ym. 2017). Lapsilta puuttuvat perinteiset vaikuttamiseen liitetyt mahdollisuudet ja oikeudet, mikä voi vaikeuttaa osallistumisen ulottuvuuden hahmottamista aikuisen näkökulmasta, vaikka vaikuttamismahdollisuuden tarjoaminen olisikin tarkoituksenmukaista (Satka & Moilanen 2004). Kiilin (2011) mukaan merkityksellinen vaikuttamistoimintaan kasvattamisen ja osallisuuden vahvistamisen määrittäjä onkin se, miten tämä toimijuuden mahdollisuus on ulkoisesti annettu ja säädelty. Tavoitteet ja toimintamuodot tulevat osana laajempaa strategiaa, eivät useinkaan itse nuorilta toimijoilta.

Käytännössä suomalaisten nuorten toimijuutta ja osallisuutta on pyritty vahvistamaan monin keinoin. Valtarakenteiden osaksi on luotu, paitsi lasten ja nuorten elämään, kasvuympäristöihin ja elinoloihin perehtyneiden aikuisten asiantuntijoiden yksikköjä, kuten Valtion Nuorisoneuvosto, myös nuorijohtoisia hallintoelimiä. Tällaisia ovat esimerkiksi kuntalain (10.4.2015/410 §26) edellyttämät paikalliset nuorisovaltuustot, jotka varmistavat nuorten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuutta. Yhteiskunnallisen toimijuuden ihanne on aktiivinen kansalainen (Eteläpelto ym. 2011). Tähän kasvamista tukevat niin paikalliset ja kansalliset lasten ja nuorten parlamentit, sekä kansainvälisellä tasolla Euroopan nuorten parlamentti.

Nuorten mahdollisuutta osallistua ja toteuttaa omaa toimijuuttaan pyritään tukemaan yhteiskunnallisesti käytännön ja keskustelun tasolla sekä vahvistamalla nuorten kokemusta ja tunnetta toimijuudesta. Koulun kasvatusvastuu yksilöiden varustamisessa kunnon kansalaisiksi, ulottuu vahvasti sivistystehtävän ohella osallisuuteen valmentavaan ja ohjaavaan periaatteeseen. Nuorten toimijuuden vahvistaminen on sisäänkirjoitettu jokaiseen uusimpaan opetussuunnitelmaan Suomessa. Oppijan osallisuus ja toimijuus, identiteetin rakentuminen aktiivisessa ja tavoitteellisessa itseohjautuvassa toiminnassa, on mainittu niin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2014) kuin lukion

opetussuunnitelman perusteissa (2015). Ammatillisten perustutkintojen perusteissa (2015) mainitaan tavoitteina ammatillisen osaamisen lisäksi valmiudet yrittäjyyteen, mikä itsessään vaatii jo vahvaa itseohjautuvuutta ja toimijuutta.

Nuorten toimijuus saattaa olla institutionaalisesti rajoitettua ja säädelyä, mutta heidän osallisuutensa omissa verkostoissaan on erittäin vahvaa. Nuoren identiteetti, se mitä, millainen ja miten hän tahtoo olla ja toteuttaa omaa subjektiivuttaan tulee todeksi vuorovaikutuksessa niillä sosiaalisen todellisuuden tasoilla, joissa hän luo merkityksiä itselleen ja elämälle (Reguillo 2009). Nuoruudella elämänvaiheena on toimijuuden tunnon rakentumisessa valtava merkitys.

3 NUORUUS ELÄMÄNVAIHEENA

Nuoruus on ihmisen elämänkaareissa nivelvaihe matkalla lapsuudesta aikuisuuteen, jota voidaan mitata ja määrittellä monien erilaisten näkökulmien kautta. Suomen Nuorisolaki (1285/2016) määrittelee nuoriksi alle 29-vuotiaat ja yleisesti käytössä on YK:n määritelmä 15–24-vuotiaista. Nuoruuden käsite ylipäättään määrittyy suhteessa aikuisuuteen ja siihen mitä se tuo tullessaan. Nuoruuden kehitysvaiheeseen liittyy useita, paitsi fyysisiä kasvun etappeja, myös erityisesti psyykkisiä ihmisen identiteettiä sekä maailmankuvaa muokkaavia ilmiöitä. Kehityspsykologisesti nuoruusiän muutosten prosessi on pitkä, ajoittuen ikävuosille 10–30 (Nurmi ym. 2014). Nuoruus, sen määritelmä ja ilmiöt, ovat vahvasti kontekstiin, aikaan paikkaan ja kulttuuriin sidottuja muuttujia, joiden merkitykset tulevat todeksi sosiaalisessa vuorovaikutuksessa (Juvonen 2015; White ym. 2017). Näitä muuttujia määrittelevät sekä nuoret itse, että hallinto instituutioineen (White ym. 2017).

Lapsuuden ja aikuisuuden välinen siirtymävaihe on eritelty nuoruudeksi vasta modernin yhteiskunnan aikana. Historiallisesti nuoruus ikäkauden erittelemiseen vaikuttivat kulttuuriset ja yhteiskunnalliset muutokset, kuten kouluttautumisen lisääntyminen, ensin tietenkin ylemmissä yhteiskuntaluokissa (White ym. 2017). Toinen merkityksellinen tekijä nuoruuden ikävaiheen synnylle olivat teollisen vallankumouksen mukanaan tuomat muutokset elämänrakenteessa, piireissä ja yhteiskunnallisissa rakenteissa (Pekkarinen & Vehkalahti 2012; Puuronen 1997). Mikä osaltaan selittääkin nuoruuden erikoislaatua ja ristiriitaisuutta elämänkaaren välivaiheena. Lapsuuden ja nuoruuden häilyvän rajan sekä nuoruuden erilaisten määritteiden ohella siirtymä aikuisuuteen on yhtä lailla asteittainen ja yksilökohtaisesti koettu (Juvonen 2015).

Sosiologisesta näkökulmasta nuoruus on ristiriitainen elämänvaihe. Ympäröivä yhteiskunta ei laske nuorta enää lapseksi, siihen ikävaiheeseen kuuluvien ilmiöiden keskelle, mutta ei myöskään tunnusta täysivaltaiseksi aikuiseksi ja salli ikävaiheeseen liittyvää statusta ja toimintamahdollisuuksia

(Puuronen 1997). Näiden rajoitetuin mahdollisuuksien ja henkisten kykyjen kyseenalaistamisen vaiheessa nuorille asetetaan monenlaisia toiminnan ja toimijuuden ehtoja, joiden mukaan he pyrkivät kasvamaan oman elämänsä omistajuuteen.

Täysivaltaisena kansalaisena oleminen ei edellytä ainoastaan tiettyjen ikärajojen saavuttamista, vaan aikuisuuteen liittyy vahvasti myös yleiseen normijärjestelmään sopeutuminen ja sen mukaan toimiminen (Pekkarinen & Vehkalahti 2012). Nuoruuden päättävänä muutoksena aikuisuuden saavuttamisen keskeiset epävarmuustekijät ovat kuitenkin ihmisen kehityksen yksilöllisyys ja elämäntapojen monimuotoisuus. White kumppaneineen (2017) korostaa kuinka aikuisuus, kuten nuoruuskin, on elävä ja muuttuva käsite, ajan, paikan ja kulttuurin määrittämä konstruktio. Sitä maagista hetkeä, kun nuori muuttuu aikuiseksi ei voida tarkasti rajata, muuten kuin ikävuosien luvulla, joka muuttaa yksilön oikeudellisesti täysivaltaiseksi kansalaiseksi.

Yksilön nuori-ikä jatkuu kuitenkin edelleen hänen osaansa ja toimintamahdollisuuksiaan määrittävänä ja ulkoisesti tarkasteltuna tekijänä vielä täysi-ikäisyyden jälkeenkin. Nuori ja nuoruus eivät myöskään ole yleisesti määriteltäviä kategorisoivia merkityksiä itsessään, vaan niihin sisältyy yhtä lailla monimuotoisuutta kuin mihin tahansa määritettyyn ikäryhmään (Reguillo 2009). Ikäluokan edustajat ovat heterogeeninen joukko yksilöitä, joiden maailmat ja mahdollisuudet eroavat toisistaan.

Nuoruus on tyypillisesti määritelty rajaksi tunteiden vuoristoradaksi, jonka aikana yksilö vasta rakentaa omaa identiteettiään suhteessa itseensä ja muihin. Pekkarisen ja Vehkalahtien (2012) mukaan ikäkauden tunnusomaisina piirteinä on pidetty epävakaisuutta ja ailahtelevuutta. Nämä tunteiden ja tarpeiden ristiriidat sekä lisääntyvien viettien vaikutus, liittyvät juuri oman identiteetin etsimiseen ja vanhempien vallasta irtautumiseen. Nurmen ja kumppaneiden (2014) mukaan nykyinen kehityspsykologinen tutkimustieto viittaa kuitenkin rauhallisempaan ja pitkäkestoisempaan ja asteittaiseen ajattelun ja toiminnan muutoksen kauteen kehityskriisien sijasta. Samalla aikuisuuden normien saavuttamisen pitkittyessä nuoruus elämänvaiheenakin on pidentynyt, kun itsenäistyminen, ammatinhankinta ja perheen perustaminen ovat siirtyneet yksilön elämänkaarella pitemmälle jaksolle.

3.1 Sosiaalisten suhteiden merkitys kehitykselle

Nuoruuteen liittyvät vahvasti kasvun ja kehityksen näkökulmat. Fyysisen kehityksen ohella nuoruus on henkisesti ja sosiaalisesti mitä määrittävin ikävaihe. Nykyisin kehityspsykologinen näkökulma nuoruuteen painottaa entistä enemmän nuoruuden yhteiskunnallista olemusta ja määrittelee nuoren kehitystä kulttuurin ja instituutioiden sekä normien ja roolien vaikutusten kautta, alati muuttavana vuorovaikutuksena (Juvonen 2015; Puuronen 1997). Sosiaalisen todellisuuden merkitys ihmisen kehityksessä kautta elämänkaaren on suuri. Ihminen tulee todeksi ennen kaikkea omissa sosiaalisissa verkostoissaan, lähisuhteista makrotasolle (Juvonen 2015).

Erik H. Erikson määritteli jo 1950-luvulla nuoruusiän minän ja identiteetin rakentumisen ajaksi. Yksilön minuuden kehitykseen vaikuttavat omat kokemukset ympäröivästä maailmasta sekä vuorovaikutuksessa välittyneet kulttuuristen kontekstien merkityssuhteet. Muilta ihmisiltä saatu hyväksyntä ja palaute ovat keskeisiä nuoren identiteetin rakentumisen kannalta (Erikson 1982; Nurmi ym. 2014). Osana identiteettiä rakentuu myös näky siitä miten omaa itseä voi toteuttaa ja miten yksilön subjektiviteetti toteutuu suhteessa rakenteisiin (Kronqvist & Pulkkinen 2007; White ym. 2017). Eli edellä kuvattu toimijuus ja sen kokeminen. Tähän kehitykseen on yhteydessä abstraktin ajattelun kehittyminen varhaisnuoruudessa, joka mahdollistaa yksilön minäkuvan ja maailmankuvan kehittymisen sekä oman itsen ymmärtämisen osana ryhmää ja vaikutuksensa siinä (Nurmi ym. 2014).

Yksilön oppimiseen vaikuttavat paitsi itse saadut kokemukset, myös kaikki se tieto mitä saamme ympäristöstämme, kuten muiden esimerkki ja malli. Toimijuutta ja sen merkityksiäkin tutkinut Albert Bandura (1986) on sosiaaliskognitiivisessa teoriassaan määritellyt kielen välittämän tiedon vaikutusta oppimiseen ja maailman hahmottamiseen, osana ympäristön vaikutusta yksilöön. Kielen ja kielellisen kehityksen antama informaatio sekä vuorovaikutukselliset toimintamahdollisuudet muovaamat lapsesta saakka ajattelua, oppimista ja mallintavat sekä maailmaa että yksilön omaa paikkaa siinä (Vasta 2016). Kielellinen ympäristö välittää jatkuvasti erilaisia viestejä ja tästä diskursiivisesta sosiaalisen ja kulttuurisen todellisuuden luomasta mallista syntyy yksilön toimintaa ja sen tarkoituksia tukevat mahdollisuudet.

Sosiaalis-kognitiivinen teoria painottaa myös kykyä mallioppimiseen. Havainnoimalla ympäristöään ja siinä toimivia ihmisiä yksilö voi omaksua kulttuurin tavat, käytännöt, mallit ja jo mainitun kielen (Bandura 1986). Kulttuuri ja kieli ovat sidoksissa oppimisen kannalta siis kahdesta eri näkökulmasta. Yhtäältä kielen ja sen kehittymisen avulla voidaan sisäistää kulttuurin ja yksilön todellisuuden välitteisiä merkityksiä ja mallintaa yksilön omaa toimintaa. Toisaalta taas kieli omalta osaltaan vaikuttaa vahvasti yksilön todellisuuden rakentumiseen, siihen millaisena kulttuurisena olentona hän itsensä kokee, miten hän määrittää toimintaansa suhteessa muihin sekä ennen kaikkea millainen hänen pitäisi olla.

Sosiaalisten verkostojen ja niissä haettujen roolien kautta nuoret työstävät, vertaavat, oppivat ja samaistuvat rakentaen omaa identiteettiään sekä persoonalliseksi että sosiaaliseksi (Erikson 1982). Vuorovaikutus mallintaa yksilölle sekä oman toiminnan merkityksiä että muiden odotuksia ja sitä kautta kulttuurisia ja institutionaalisia tekijöitä. Nuorilla nämä sosiaaliset verkostot ovat perinteisesti muodostuneet erityisesti perheestä ja kaveripiiristä, verkostoista, joissa hän läheisesti toimii. (Kronqvist & Pulkkinen 2007; Nurmi ym. 2016.) Nykypäivänä yksilön sosiaalinen todellisuus on laajentunut internetin mahdollistamana, mikä on tärkeää ottaa huomioon erityisesti nuoruuden identiteettikehityksen uudenlaisena alustana. Jos tarkastellaan mallioppimista laajemman kuin lähitason vuorovaikutuksena, median ja sosiaalisen median vaikutus laajentaa yksilön sosiaalista todellisuutta vuorovaikutussuhteineen valtavaksi. Tämä mahdollistaa samaistumisen ja yhteisöllisyyden kokemuksen niin hyvässä kuin pahassakin.

3.2 Laajennettu sosiaalinen todellisuus nuoruuden vertaisryhmänä

Yksilön sosiaalisen todellisuuden ja yhteisön voidaan perustellusti nykypäivänä sanoa olevan laajempi kuin koskaan aiemmin. Viimeisen vuosikymmenen aikana tapahtunut medioituminen vaikuttaa paitsi yksilötasolla, myös laajemmin koko yhteiskunnan tasolla (Palsa 2016). Oman lähipiirin ja luontaisen toimintaympäristönsä lisäksi nuorten kehitykseen ja sitä kautta identiteetin rakentumiseen vaikuttavat globaalit, sosiaalisesti avoimen maailman yhteisö,

median jakama tieto ja kokemukset (White ym. 2017). Nuorisokulttuuri ja nuorten tapa elää omaa todellisuuttaan ovatkin nykyään aivan toisella tavalla globaalisti yhtenäiset, kun virtuaalinen todellisuus ja teknologia mahdollistavat aina vain laajemman ja monimuotoisemman vuorovaikutuksen.

Samalla virtuaalinen todellisuus ja medioitunut nuorisokulttuuri mahdollistavat aivan uudenlaisen osallistumisen tason nuorille. Medialaitteet ja -sisällöt ovat mukana jokapäiväisessä elämässä lomittuneena sen osa-alueisiin, paitsi mahdollistajana tiedonhankinnalle ja sosiaaliselle vuorovaikutukselle, myös luoden sisältöä tuolle kaikelle (Mulari & Vilmilä 2016). Jokainen voi nyt olla median tuottaja, näkyvä ja aktiivinen itsensä ilmaisija. Media mahdollistaa sisältöjen jakamisen kautta vuorovaikutuksen ja keskusteluyhteyden sekä omaan ympäristöön että pitkälle sen ulkopuolelle. Jo vuonna 2016 nuorten vapaa-aika kyselyssä tutkittiin median merkityksiä ja käyttötarkoituksia 10–29-vuotiaiden ikäryhmässä, jolloin esiin nousi, että yli 80 prosenttia ikäryhmästä pitää tärkeänä median avulla saatavaa yhteyttä muihin ihmisiin, ei vain omiin ystäviin (Palsa 2016).

Jatkuvan tietotulvan ohella sosiaalisten suhteiden siirtyminen digitaaliseen maailmaan, virtuaaliseksi sosiaalisuudeksi, muokkaa myös identiteetin rakentumista. Uudenlaiset vuorovaikutusmallit ja sosiaaliset alustat nostavat minuuden rakennuspalikoiksi entistä vahvemmin diskurssit, jotka kielellistä, symbolista ja vuorovaikutuksellista todellisuutta hallitsevat (White ym. 2017). Yksilön identiteetin ja sen kehittymisen kannalta laajentunut ja virtuaalinen sosiaalinen verkosto antaa paljon käsiteltävää. Median laajojen mahdollisuuksien lisäksi rajoittamattomat sosiaaliset verkostot antavat monenlaisia, myös tarkoituksellisesti rakennettuja, esimerkkejä ja roolimalleja, joiden toimintaa ja elämää kuka tahansa voi seurata. Erityisesti sosiaalisen median alusta Instagram ja tosi-tv ovat viime aikoina olleet esillä silotetusta, muokatusta ja käsikirjoitetusta sisällöstään, joka ei vastaa todellisuutta eikä edusta tavallista elämää. Tätä sisältöä jakavat myös perinteiset uutismediat viihdeuutisina eteenpäin lukijoilleen.

Vertaisryhmä, jonka avulla ja rinnalla itseä identifioidaan, onkin monipuolisempi, kaoottisempi ja rikkaampi kuin perinteisellä tasolla ymmärretty, omasta rajallisesta yhteisöstä koostuva ryhmä. Oman itsen mallintaminen ja vertaaminen laajassa ja välitteisessä sosiaalisessa todellisuudessa vaatii taitoa

ja kykyä erottaa mikä on totta ja mikä ei. Medialukutaidolla tarkoitetaan sisällön ymmärtämisen sijaan median ymmärtämistä vuorovaikutteisen tiedon, asenteiden ja merkitysten pelikenttänä, jonka lukeminen ja suhteistaminen vaatii laajempaa osaamista (Palsa 2016).

Kun pohditaan yleisen julkisen keskustelun luomia merkityssuhteita nuoren henkilön kannalta, se antaa monenlaista tietoa, mallia ja palautetta kyseisestä ikäryhmästä ja sen toiminnasta. Tällä kollektiivisella, laajalevikkisellä palautteella ollaan vaikuttamassa jaetun yhteisen käsityksen muodostumiseen siitä, millaisia nuoret ovat ja miten heidät nähdään suhteessa aikuisiin. Seuraavassa luvussa käsittelen median luomaa kuvaa laajemmin, tarkentaen yksilön ja median väliseen valtasuhteeseen, jonka vaikutus vahvistuu entisestään, kun kyseessä on uutismedia ja julkiset tiedotusvälineet.

4 MEDIA OSANA YHTEISKUNNALLISTA VUOROVAIKUTUSTA

Tämän tutkimuksen keskiössä on nuorten toimijuuden kokemuksen ilmeneminen suhteessa median ylläpitämiin ja jakamiin käsityksiin nuorten ominaislaadusta ja toimintamahdollisuuksista. Aiemmin toimijuutta tarkastellessani nostin esiin, miten yksilön mahdollisuudet toimijuuteen liittyvät vallan rakenteisiin ja vallankäyttöön. Tässä luvussa pyrin erittelemään median merkitystä kulttuuristen ja sosiaalisten instituutioiden taustalla. Kirjoitetulle sanalle annettu merkitys on ymmärretty historiassa äärettömän tehokkaaksi aseeksi ”kynä on miekkaa mahtavampi” tyyppisenä ideologisena vallankäytön välineenä.

Merkitykselliseksi median vallankäytön välineenä nostaa sen asema virallisten hallinnollisten instituutioiden viestin välittäjänä ja julkisen vallan äänitorvena. Kansalaisyhteiskunnassa media on perinteisesti ollut mukana määrittelemässä julkisen keskustelun suuntaa poliittisen agendan mukaisesti tiettyihin tavoitteisiin (Palsa 2016). Näin median välittämä kuva ja käsitys asioista vaikuttaa yksilön ajatteluun helposti yleisenä, julkisena ja tunnustettuna tietona, koska sen tarkoitus on osaltaan tehdä niin. Kieli ei ole vain asioiden ilmaisemista, vaan tekoja ja toimintaa, joka luo, muokkaa ja muuttaa sen todellisuuden rakenteita, joissa sosiaalinen vuorovaikutus tapahtuu (Juvonen 2015). Tästä syystä median välittämä nuorikuva ja sitä rakentavat kielenkäytön tavat ja merkitykset ovat tässä tutkimuksessa keskeisiä.

Eteläpellon ja kumppaneiden (2011) mukaan valta on moniulotteinen käsite ja osa siihen liittyvistä ilmiöistä onkin piilossa tai vaikeasti hahmotettavia ja mitattavia rakennelmia. Median merkitys osana yhteiskunnallisia valtarakenteita tai niiden tukitoimia määrittyy sen hallinnoimien ja käyttämien resurssien kautta. Valtasuhde muodostuu niistä tarkoituksellisten mielikuvien, tiedon ja ilmiöiden välittämisen resursseista, joita mediallyä vallankäyttäjänä on.

Tuomelan ja Mäkelän (2011) mukaan median vahvasti hallinnoima sosiaalinen todellisuutemme on kommunikatiivisen ja merkityksiä välittävän toiminnan kautta sidoksissa sekä yksilöön että yhteisöön, niiden tavoitteellisena määrittäjänä. Ihmisten sosiaalisen todellisuuden ilmenemiseen liittyy sosiologisesti tarkasteltuna yksilön suhde ryhmään, se miten määritämme itseämme suhteessa muihin. Yksilöllä on vahva tarve tulla osaksi jotain itseään suurempaa ja tässä yhteydessä ollaan myös valmiita sulautumaan joukkoon sopivaksi toimiltaan ja ajatuksiltaan. Hyväksytyksi tuleminen ja olemisen oikeutus syntyy näin ollen sosiaalisten, järjestäytyneiden ryhmien, kollektiivisiin normeihin ja toiminnan tapoihin ja päämääriin liittymisestä. Näin ollen minä ja kollektiivinen "Me" voidaan nähdä, myös median tuottamana yhteisöllisyyden tunteena, joka jakamallaan tiedolla, tunteilla ja käsityksillä sitoo meitä yhteen ja vahvistaa yksilöiden yhteenkuuluvuutta ja sosiaalista vuorovaikutusta. Onhan kieli sosiaalisuuden ilmentäjä ja media kommunikatiivinen toimija yhtä lailla, oli kyse sitten yksilöstä tai koneistosta sisällön tuottajana.

Kielellisen todellisuuden vaikutus on siis kasvanut, vaikka iso osa median sisällöstä onkin kuvaa ja videota, sillä on kuitenkin sama symbolinen funktio ja kielellinen presenssi. Lukutaitoa voidaankin pitää yhtenä kansalaisuuden ja yhteiskunnan osallisuuden avaintekijänä. Linnakylä (2000) kuvaa kuinka yhteiskunnallisella tasolla kielellisen todellisuuden tasojen ymmärtäminen ja niillä navigointi mahdollistaa sekä yksilön että yhteisöjen kehittymisen. Ymmärrys kontekstista ja tekstin sisäisistä merkityksistä sosiaalisten käytäntöjen välittäjänä on osa lukutaitoa itseään. Nykypäivänä median sisältöjen monimuotoisuus, niin aiheiden kuin niiden lähtökohtien, totuuspohjan ja virallisuudenkin kannalta luo lukutaidolle entistä suuremman merkityksen.

Lukutaito on keskeisessä roolissa yksilön tiedonhankinnassa erilaisiin konteksteihin ja tilanteisiin liittyen. Me etsimme ja saamme jatkuvasti tietoa jokapäiväisessä arkielämässämme liittyen ympäristöömme, yhteiskuntaamme ja yleiseen asiointiin. Linnakylä (2000) erittelee erilaisia lukutaidon muotoja niiden tarkoitusperien mukaan. Ammatillinen tai opiskeluun liittyvä lukeminen voidaan yhdistää sekä työtehtävissä kehittymiseen ja uuden oppimiseen, että yleisesti sivistymistä tukevaan toimintaan. Vapaa-ajan toimintana ja viihteenä kulutamme monimuotoisesti mediaa päivittäin. Erilaisiin lukemisen käyttötarkoituksiin ja lajeihin määritellään myös sosiaalista ja yhteiskunnallista osallistumista tukeva

lukeminen, joka nykyisessä digitoituneessa ja sosiaalisen median täyttämässä avoimien foorumeiden maailmassa on entisestään noussut merkityksessään. Ajankohtaisten uutisten seuraaminen ja niistä keskustelu ovat yksilön yhteiskunnallisen osallistumisen kulmakiviä.

Käsityksemme ympäröivästä todellisuudesta ja sen ilmiöistä, niiden järjestyksestä, asioiden oikein tai väärin olemisesta ja arvosuhteista perustuu diskurssien varaan. Diskurssit määrittävät sosiaalisen ja kulttuurisen todellisuutemme rakenteita (Pietikäinen & Mäntynen 2009). Sillä mitä ja miten sanotaan, on aina vuorovaikutteinen suhde siihen mitä merkityksiä viestin sisällöllä on ja mitä merkityksiä halutaan aktiivisesti tuoda esiin. Näkökulma määrittää viestinnän kohdetta. Puurosen (1997) mukaan diskurssien kautta muodostuu yhteiskunnallisen ideologia ja sen myötä pohja poliittiselle hallinnalle, mikä välittyy kaikessa vuorovaikutuksessa. Diskurssit vaikuttavat niin yksilöiden väliseen vuorovaikutukseen kuin kollektiiviseen laajaan viestintäänkin sekä sitä kautta mediaan ja siihen, miten ilmiöitä käsitellään virallisissa tiedotusvälineissä. Seuraavassa luvussa avaan diskurssin käsitettä sekä diskurssien suhdetta valtaan tarkemmin.

5 DISKURSSI

Sosiaalinen todellisuutemme rakentuu kielen pohjalta, jonka kautta kaikki ympärillämme olevat ilmiöt saavat muotonsa ja merkityksensä (Pietikäinen & Mäntynen 2009). Kielen avulla jäsenämme ja hahmotamme ympäröivää todellisuutta merkityssysteemien avulla, jotka pohjaavat niihin sosiaalisiin käytäntöihin, joiden osia olemme (Jokinen ym. 2016, 29). Näitä suhteellisia ja säännönmukaisia merkityssysteemejä kutsutaan diskursseiksi, jotka vakiintuneina kielenkäytön tapoina samanaikaisesti sekä rakentavat sosiaalista todellisuutta että itse rakentuvat samoissa käytännöissä (Husa 1995; Jokinen ym. 2016).

Diskurssit kuvaavat niitä vakiintuneita ajattelun tapoja ja kulttuurisia normeja, joiden pohjalta yksilö mallintaa todellisuuttaan kielellisesti (Pietikäinen & Mäntynen 2009). Käsitukset, mielipiteet ja asenteet rakentavat tietoa ja ymmärrystä, jotka määrittävät ihmisten toimintaa heidän omissa konteksteissaan (Pietikäinen & Mäntynen 2009). Näiden kulttuurisesti ymmärrettävien diskurssien pohjalta vuorovaikutus, niin kasvokkaisissa kuin kirjallisissakin muodoissa, paitsi toisintaa ja ylläpitää näitä merkityssuhteita nojautessaan niihin, myös koko ajan suuntaa ja rakentaa kyseisiä yleistyneitä ja institutionalisoituneita sosiaalisia rakenteita (Husa 1995; Suoninen 2016). Diskursiivisiksi käytännöiksi luetaan sekä kielellinen kommunikaatio että toiminta, joka omalta osaltaan välittää diskurssien mukaisia merkityksiä osana kommunikaatiota (Sintonen ym. 2011).

Diskurssien kokonaisuus, niiden käsitteet, käytännöt ja ajattelumallit, ovat siis rakennuspalikoita kielellisesti sille todellisuudelle, jossa elämme. Kielenkäyttö, eli se miten asioista puhutaan ja kirjoitetaan, on vuorovaikutteista toimintaa, josta jää jälki sekä yhteiskunnallisesti että yksilöön. (Husa 1995; Suoninen 2016) Kielenkäyttäjät ja konteksti määrittävät diskurssien esiintymistä ja järjestystä (Pietikäinen & Mäntynen 2009). Diskurssien merkitys syntyy ja on tulkittavissa sekä suhteessa siihen mitä kielenkäyttäjä, puhuja tai kirjoittaja

tarkoittaa, että siihen mitä sanottu asia itsessään tarkoittaa, eli millaisia merkityksiä sanoilla itsellään ymmärretään olevan (Ricoeur 2000).

Kielellinen todellisuutemme on samalla vahvasti osa yhteiskunnallista vallan rakennetta ja vallan syntyä. Valtasuhteet muotoutuvat nimenomaan sosiaalisissa käytännöissä, joissa diskurssit tätä todellisuutta rakentavat (Jokinen & Juhila 2016). Käytännössä vallalla oleva tapa käyttää kieltä ja sitä kautta välittyvä yleistynyt käsitys asiasta, edelleen toisintavat niitä kielellisesti ilmaistuja merkityksiä sekä suhteisia valtarakenteita, jotka merkityksiin ovat sidoksissa.

Yksi keskeisiä vallan ja diskurssien välisiä suhteita analysoinut sosiologi Michel Foucault, määrittelee vallan ja vallankäytön sisältyvän kaikkiin sosiaalisiin suhteisiin ja tilanteisiin, joissa diskurssit osaltaan edustavat yhteiskunnallisia käytäntöjä, joiden kautta tietoa jaetaan ja muodostetaan (Eteläpelto ym. 2011; Husa 1995). Foucault (2000) itse määrittelee diskursiivisten tapahtumien kentän kokonaisuudeksi, jolla on rajat ja rakenne. Analysoitaessa kielenkäyttöä on keskityttävä siihen, miksi tietty diskurssi otettiin käyttöön ja miksi jotain toista ei. Keskeinen tekijä on kieltä käyttävän subjektin tarkoitus, tietoinen tai tiedostamaton. Foucault näkeekin diskurssin autonomisena tietona, joka tulee jaetuksi ja käytetyksi ihmisten välisissä suhteissa, mutta joka ei ole yksilön ajattelun tulos vaan ennemminkin kulttuurisesti ylläpidettyjä merkityksiä (Husa 1995).

Husan (1995) mukaan Foucault'lainen tapa ymmärtää diskurssia liittyy sen toiminnalliseen arvoon. Kielellinen tuotos, teksti tai puhe, on sosiaalisen todellisuuden ilmentäjä, mutta myös rakentaja. Diskurssit muokkaavat systemaattisesti objekteja joihin kielenkäyttö liittyy ja johon merkityksiä liitetään. Esimerkiksi Foucault on nostanut koulutusjärjestelmässä vallitsevaa diskurssia siitä, millainen hyvä oppilas on ja miten pedagogisen vallan välineillä pyritään tuottamaan, rajoittamaan ja valvomaan odotettua, yhteisesti hyväksyttyä, toimintaa yksilöiltä (Husa 2012). Vallankäyttö ja hallinta on laskelmoitua ja rationaalista tekemistä, joka ilmenee erilaisin toimin erilaisissa yhteyksissä, mutta jonka takana on yhteisöjen, joukkojen ja yksilöiden käyttäytymisen ja toiminnan ohjaaminen strategioiden mukaisesti (Helén 2004).

Tämän tutkimuksen kannalta erittäin tärkeä tekijä on nuoriin ja nuoruuteen liittyvät diskurssit, eli mitä ymmärrämme näillä termeillä tarkoitettavan ja mihin käsityksemme perustuvat. Aiemmin esitetyn diskurssi määritelmän mukaisesti,

tapamme sanallistaa nuoruutta ja määritellä nuoria rakentuvat kulttuurillemme ominaisten sääntö- ja käsitejärjestelmien pohjalta. Käsitteemme nuoruudesta ilmiönä, sen sisällöistä ja reunaehdoista sekä ikäkauden edustajista omine ominaispiirteineen, velvollisuuksine ja oikeuksineen pohjautuu kaikkeen siihen tietoon mitä meillä yksilöinä sekä yhteisönä on ja millaista näkemystä me haluamme välittää. Nuoren ihmisen ominaislaatua selittävien biologisten, kehityspsykologisten ja sosiaalikonstruktivististen näkökulmien rinnalla yhteiskunnan institutionaaliset rakenteet ja toimintamallit muodostavat ne merkityssysteemit, joiden kautta nuoria ilmiönä tarkastellaan (Jokinen ym. 2016).

Edellä olen itsekin käsitellyt nuoruutta ikä kautena, tuoden esiin kulttuurisesti ymmärrettäviä diskurssien aineksia, samalla osallistuen itse niiden ylläpitoon ja rakentumiseen. Nuoruus ja sitä kautta nuori, ovat sosiaalisena instituutioon rakentuneet erilaisten faktuaaliseen tietoon perustuvien seikkojen sekä yleisesti yhteiskunnassa ymmärrettyjen merkityssuhteiden ilmentymiä. Kuvamme nuorista rakentuu moninaisten näkökulmien ja merkityssuhteiden perusteella, jota kielenkäyttömme pitää yllä.

Median välittämä diskurssi nuoriin liittyen edustaa kulttuurisesti rakennettua käsitystä, jonka välittäjinä ovat aikuiset; poliitikot, toimittajat, asiantuntijat ja vanhemmat (Mazzarella 2007). Harvoin uutismediassa esiintyy nuori itse kertomassa omista kokemuksistaan tai näkemyksistään, vaan tieto on tulkittua ja välitteistä. Myös puhutun ja kirjoitetun diskurssin välillä on ero. Siinä missä puhuttu diskurssi on suunnattu yleensä tietyille kuulijalle tai kuulijaryhmälle, on kirjoitetun tekstin lukijakunta laajempi ja universaali, mikä laajentaa sekä kommunikaation piiriä että kommunikaation merkityksiä tekstin yleisölle (Ricouer 2000). Diskurssi on kuten todettu, kontekstiin sidottujen merkitysten ilmentämistä ja vastuu viestin ymmärretyksi tulemisesta on sekä kielenkäyttäjällä että viestin vastaanottajalla.

Diskursseja voi olla useita rinnakkain ja ne voivat kilpailla keskenään (Jokinen ym. 2016), muodostaen diskursiivisia kokonaisuuksia, joiden luomat merkityssuhteet vaihtelevat näkökulmien lähestymistavan mukaan. Juvosen (2015) mukaan sosiaalinen todellisuus ei ole sama ja muuttumaton, vaan elävä ja koko ajan rakentuva, kuten on jo moneen kertaan todettu. Se voikin näyttäytyä erilaisena, riippuen katsantokannasta ja siitä mikä nostetaan keskiöön kyseisessä kontekstissa. Näin diskurssien, kielen välittämien merkityssuhteiden

ja kontekstisidonnaisten sosiaalisten käytäntöjen välittämien käsitysten, kokonaisuus on vuorovaikutuksessa rakentuva ja muuttuva. Se millaisia merkityksiä me annamme nuoruudelle ja nuorelle ovat riippuvaisia meidän kulttuuristamme ja konteksteista, joissa me vaikutamme ja otamme vaikutteita.

6 TUTKIMUKSEN TARKOITUS

Tutkimukseni tarkoitus on selvittää ensinnäkin, miten nuoret käyttävät uutismediaa ja miten he kokevat mediassa käydyn keskustelun nuorista ja nuoruudesta. Toiseksi haluan selvittää miten nuoriin ja nuoruuteen liittyviä viestejä tulkitaan ja onko diskurssilla vaikutusta nuorten kokemukseen omasta toimijuudestaan. Tutkimukseni käsittelee nuorten kokemuksia keskeisimpien tiedotusvälineiden välittämästä uutismediasta, sen jaettua ja julkaistua materiaalia, niin television, perinteisten painettujen sanomalehtien kuin internetinkin sisältöinä. Jatkossa tulen käyttämään uutismedia termiä, erottaakseni sen monenkirjavasta sosiaalisenmedian alustojen ja toimintamahdollisuuksien kentästä.

Tutkimuksellani pyrin vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

1. Miten nuoret käyttävät uutismediaa?

2. Miten nuoret kokevat mediassa käydyn keskustelun nuorista ja nuoruudesta ja miten he kokevat sen edustavan itseään?

3. Miten nuoret kokevat mediassa käydyn keskustelun heijastuvan siihen,
 - a) miten he kokevat itsensä nuorena?
 - b) mitä he ajattelevat omista toimintamahdollisuuksistaan yhteiskunnassa nyt ja tulevaisuudessa?

7 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tämä Pro gradu -tutkimus sijoittuu laadullisen tutkimuksen kentälle, koska tutkitaan ihmistä ja ihmisen yksilöllistä käsitystä ja tulkintaa. Nuorista kertova uutisointi ja niistä rakentuvat käsitykset, johtopäätökset sekä mahdolliset vaikutukset nuoren kokemukseen itsestään ja omista toimintamahdollisuuksistaan, ovat tutkimuksella tavoiteltavaa aineistoa, jota lähdetään analysoimaan ja avaamaan. Tarkoituksena on saada nuorten oma ääni ja kokemukset kuuluviin konstruoitaessa tiettyä kulttuurista todellisuutta. Laadullisella tutkimuksella on luontevaa pyrkiä selvittämään ja ymmärtämään tutkimuksen kohteena olevaa ilmiötä käyttäen aineistona nuorten omia havaintoja ja heidän kokemuksiansa (Alasuutari 1999). Ilmiön kuvaaminen ja tulkitseminen ovatkin laadullisen, ihmistieteellisen, tutkimuksen peruslähtökohta ja tarkoitus (Raatikainen, 2005; Tuomi & Sarajärvi 2018).

Tässä luvussa pyrin kuvaamaan tutkimusaineiston keräämistä ja sitä edeltäviä vaiheita yksityiskohtaisesti sekä avaamaan tutkimusmateriaalin analysointiin liittyviä periaatteita mahdollisimman tarkasti.

7.1 Tutkimukseen osallistujat

Tutkimusotos tässä tutkimuksessa on kahdeksan (8) nuorta. Tutkittavien vähäinen määrä on tutkimustehtävän kannalta perusteltu, koska tarkoitukseni on selvittää nuorten kokemuksia ja ymmärtää ilmiötä, enemmän kuin hankkia laajasti yleistettävää tietoa nuorista (Honkatukia 2018). Tutkittavien määrä on myös aineiston analyysin kannalta mahdollinen otos Pro Gradu tutkimukselle.

Tutkimuksen osallistujia yritin aluksi etsiä tamperelaisen seurakunnan nuorisotyön isoskoulutuksen kautta. Tämä väylä ei kuitenkaan tuottanut tulosta. Tämän jälkeen lähestyin muutamia tuttaviani, joilla tiesin olevan tutkimuksen ikäryhmään kuuluvia nuoria lähipiirissään, ja he välittivät eteenpäin tiedon

tutkimuksesta. Neljä yhteydenottoa aikuisiin tuotti kuusi haastateltavaa, heidän välitettyään tietoa tutkimuksestani oman elinpiirinsä nuorille. Näistä kuudesta tutkittavasta yhden kautta tuli mukaan tutkimukseen vielä kaksi nuorta lisää. Kokonaisuus tutkimuksessa oli kahdeksan 16–19-vuotiasta nuorta. Tällainen lumipallo-otanta on mahdollista erityisesti haastattelututkimuksille, jolloin haastateltuhenkilö voi ehdottaa muita mahdollisia osallistujia (Honkatukia 2018), mitä kautta sainkin muutamia haastateltavia. Kaikki haastateltavat olivat minulle entuudestaan tuntemattomia, vaikka yhteys heihin saatiin omien henkilökohtaisten suhteideni avulla.

Saatuani halukkaiden osallistujien yhteystiedot, lähestyin heitä sähköpostilla lähettämällä heille tutkimustiedotteen (Liite 1) sekä tietosuojaselosteen, jotka sisälsivät kaikki tiedot siitä, mitä tutkimus koskee ja miten tutkittavien tietoja tullaan käsittelemään tietosuojalain mukaisesti. Kehotin tutkittavia tutustumaan lähettämäni materiaaliin huoltajiensa kanssa ja pyrin viestinnälläni varmistamaan, että kaikki tarvittava informaatio on nuorten tutkittavien kannalta selkeästi ja ymmärrettävästi annettu. Lisäksi pyrin varmistamaan, että tutkittavat ymmärtävät mahdollisuutensa vetäytyä tutkimuksesta, niin halutessaan, missä vaiheessa vain.

Sovittuamme haastatteluajankohdan lähetin erikseen sähköpostitse suostumuslomakkeen, johon tutkimukseen osallistujat antoivat sähköisesti suostumuksensa, pandemiatilanteesta johtuen. Pyrin jo lähestyessäni tutkittavia noudattamaan kaikilta osin hyvää tieteellistä käytäntöä ja huolellisuutta. Erityisesti nuorten tutkittavien kohdalla eettiset kysymykset liittyen yksityisyyden kunnioittamiseen, tietosuojaan ja oikeuksiin on tarkoin harkittava ja avoimesti kerrottava (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012).

7.2 Haastattelu

Tutkimuksen metodiksi valikoitui haastattelu, joka soveltuu kyseisen kaltaisen ilmiön tutkimukseen, mahdollistaen aiheesta tarvittavan tiedon hankinnan nimenomaan konstruktionistisesta näkökulmasta käsin. Pyrkimykseni on tavoittaa niitä tutkittavien kokemusten kautta määriteltäviä kulttuurisia merkityksiä, joka ilmiöille ja toiminnalle annetaan (Honkatukia 2018). Haastattelu

mahdollistaa sen, että nämä tutkimukselle merkitykselliset tiedot saadaan suoraan lähteestä, nuorilta itseltään (Tiittula & Ruusuvuori 2005).

Tässä tutkimuksessa haastattelut olivat muodoltaan puolistrukturoituja teemahaastatteluita. Kysymysten teemat on ennalta määrätty teoreettisen viitekehyksen pohjalta, mutta vastaajille jää tilaa ja vapautta vastata kysymyksiin monipuolisesti ja itselleen sopivimmalla tavalla. Tuomen ja Sarajärven (2018) mukaan haastattelun rakenne mahdollistaa teemojen mukaisen aiheeseen syventymisen keskustelun omaisesti. Haastattelututkimuksen etu on sen joustavuus, haastattelun aikana on mahdollista esittää tarkentavia kysymyksiä ja varmistaa, että kysymykset tulevat oikein ymmärretyiksi. Myös kysymysten järjestystä voidaan vaihtaa tilanteeseen sopivaksi.

Nuorisotutkimuksessa haastattelu on yleinen tutkimustapa. Se mahdollistaa nuorten toimijuuden tavoittamista ja oman äänen kuulemista, mikä tässä tutkimuksessa on perusteltua, tutkittaessa nimenomaan nuorten omia näkökulmia ja kokemuksia (Honkatukia 2018). Tutkimuksessa nuorten käsityksistä, ei voida käytännössä keskittyä ainoastaan suoriin kysymyksiin kokemuksista tai mielipiteistä, vaan vastauksia etsitään näiden takaa, käyttäen tutkimuksen kautta saatuja havaintoja johtolankoina tulkinnalle (Alasuutari 1999). Jo haastattelurunkoa tehdessä pyrin miettimään, millaisin kysymyksin on mahdollista saada tutkimuksen kannalta merkityksellistä tietoa, ottaen huomioon ilmiön kokonaisvaltaisuuden.

Varton mukaan (2005) tutkimustulosten tulkinta perustuu merkityksen koherenssille, eli kokonaisuuden ymmärtämiselle. Tutkijan täytyy ymmärtää tutkittavan maailmaa ja sitä maailmaa missä tutkimus on toteutettu. Tutkittavan kysymyksen jakaminen osiin ja osasten tulkitseminen irrottaa kontekstisidonnaisuuden ja antaa tilaa sattumanvaraiselle piirteiden yhdistämiselle sen sijaan että muodostuisi ymmärtämiskokonaisuus, jonka perusteella voidaan tulkita koko kysymystä. Ontologisesti nuoruutta tutkittaessa, tarkastellaankin ennemminkin niitä, sosiaalisia prosesseja, joissa ikä vaikuttaa, suhteessa ympäröivän todellisuuden, sen mahdollisuuksien ja rajoitteiden, kokemiselle (White ym. 2017). Haastattelujen kautta saamani laadullinen aineisto on juuri näiden osallistujien kokemuksia ja tulkintoja, ja sitä kautta vahvasti sidoksissa juuri tähän hetkeen ja kulttuuriin.

7.3 Haastattelujen virikemateriaalina käytetyt uutistekstit

Koska tutkimuskysymykset rakentuvat nuoriin ja nuoruuteen liittyviin diskursseihin oli perusteltua luoda tutkittaville jonkinlainen konteksti aiheesta. Päädyin käyttämään haastattelujen virikemateriaalina nuoriin ja nuoruuteen liittyviä uutisartikkeleita, joihin jokainen haastateltava sai tutustua ennen haastattelutilannetta. Näin saatoin myös varmistaa, että jokainen haastateltava on lukenut nuorista kertovia uutisia ja heillä oli jonkinlainen kuva siitä, mihin tutkimusaihe liittyy.

Virikemateriaali tutkimuksessa voi olla visuaalinen, kuten valokuvia, esineitä tai videoita, tai se voi olla tekstiaineisto kuten tässä tutkimuksessa (Ruusuvuori & Tiittula 2005). Lapsuuden- ja nuorisotutkimuksessa käytetään melko runsaasti visuaalisia menetelmiä ja aineistoja aiheiden käsittelyssä, etenkin jos tutkittavia teemoja on hankala sanallistaa tai jäsenellä (Vilmilä & Kiilakoski 2018). Tässä tapauksessa uutisartikkelit virikemateriaalina toivat tutkittaville konkreettiset esimerkit tutkimuksen kohteena olevasta aiheesta.

Artikkelien kautta oli mahdollista tarkastella käytännössä median antamaa kuvaa nuorista ja sitä, miten tutkittavat nuoret kokivat esimerkkien vastaavan omia käsityksiään. Näin oli mahdollista rakentaa haastattelukysymykset tutkimuskysymyksiä tukeviksi (Ruusuvuori & Tiittula 2005). Uutisartikkelien kautta oli mahdollista tavoittaa myös niitä medioituneen yhteiskunnan kautta tulevia merkityksiä, jotka ovat syvemmällä ja joita ei tule aktiivisesti ajatelleeksi (Valtonen 2005). Koen itse, että pelkkien muistikuvien perusteella tehty pohdinta nuorikuvaan liittyen olisi jäänyt pinnallisemmaksi.

Teemahaastattelujen virikemateriaalina käytettyjen uutisartikkeleiden valinta oli pitkä prosessi. Etsin ja luin nuoriin liittyviä uutisartikkeleita säännöllisesti syksystä 2020 lähtien. Helmikuussa 2021 valitsin kaikista löytämistäni nuoria ja nuoruutta käsittelevistä artikkeleista 11 erilaista uutista, joiden aiheet käsittelivät ajankohtaisia, nuorille tuttuja ilmiöitä. Ennen tutkimuksen virikemateriaaliksi päätyneiden artikkeleiden valintaa, pyysin tuntemaani 18-vuotiasta nuorta kommentoimaan jokaista artikkelia antamieni kysymysten pohjalta. Kysymykset käsittelivät artikkelien tyylin yleisyyttä uutismediassa, millaisia ajatuksia uutinen herätti sekä erityisesti artikkelista välittyvää nuorikuvaa ja sen vastaavuutta nuoren omiin ajatuksiin ja kokemuksiin.

Artikkelien luettaminen tutkimusotokseen iällisesti sijoittuvalla ulkopuolisella henkilöllä oli perusteltua materiaalin optimoimisen vuoksi. Artikkeleista, tutkimuksen kohderyhmään kuulutuvalta nuorelta, saamani henkilökohtaisista kokemuksista ammentavat kommentit auttoivat valitsemaan tutkimuksen osaksi mahdollisimman monipuolisen nuoria ja nuoruutta edustavan otoksen, joka kuitenkin olisi haastateltavan mielekästä käydä läpi. Näiden kommenttien antama tieto auttoi paremmin hahmottamaan miten ja millaisin kysymyksin artikkeleiden pohjalta voidaan saada tietoa, joka tukisi tutkimuksen tavoitteen täyttymistä.

Pyrin löytämään mahdollisimman monipuolisia aiheita ja näkökulmia nuoriin ja nuoruuteen liittyen. Virikeartikkeleissa käsitellään nuoria ja nuoriin liittyviä ilmiöitä sekä positiivisesti että negatiiviseen sävyyn. Kaksi artikkelia käsittelee nuoria henkilöitä yksilötasolla ja kaksi artikkelia nuoria ryhmätasolla.

Virikeartikkelit käsitelivät ilmastoaktivismia, Youtuben sisällöntuottajia sekä Covid-19 pandemiatilannetta, johon liittyi kaksi artikkelia.

1. Greta Thunberg aikuistui, ja ilmastoliikkeellä on uusi lapsitähti: Licypriya Kangujam, 9, tekee ilmasta vettä, mutta onko hän vain isänsä projekti? (Helsingin Sanomat)
2. Tällaisia ovat Molybros-kanavan kaverukset, jotka käräyttivät alaikäistä seuraa etsiviä miehiä – läpilyönti Youtubessa vaatii yhä enemmän (Yle uutiset)
3. Jyväskylän suuri tartuntarypäs turhauttaa opiskelijoita: ”Osa nuorista suhtautuu täysin välinpitämättömästi koronaan” (Helsingin Sanomat)
4. Koronarajoitusten vaikutukset lapsiin ja nuoriin huolestuttavat tutkijoita – ”Lapset maksavat kovan hinnan rajoituksista” (MTV uutiset)

7.4 Haastattelurunko ja testihaastattelu

Teemahaastattelurunko sekä teemat muodostuivat tutkimusongelman kannalta merkittävien teemojen ympärille. Haastattelurunko koostui tutkittavan mediankäyttöön ja käyttötapoihin liittyvistä kysymyksistä, virikeartikkeleista nousevista tulkinnoista sekä omista kokemuksista median välittämään nuorikuvaan liittyen. Haastatteluissa käytetty virikemateriaali lähetettiin tutkittaville etukäteen, jotta heillä oli aikaa lukea uutisartikkelit ennen haastattelutilannetta. Jokainen uutisartikkeli käsiteltiin lyhyesti erikseen.

Haastattelurungon muodostamisen taustana oli tutkimuskysymysten rinnalla jo koostettu tutkimuksen teoreettinen viitekehys ja keskeiset teoreettiset käsitteet, joiden kytkeytyminen haastattelukysymyksiin on merkityksellistä teoreettisen vaikuttavuuden kannalta (Honkatukia 2018).

Ennen tutkimushaastattelujen toteuttamista testasin haastattelukysymysten toimivuutta, haastattelualustana käytetyn Microsoft Teamsin tallennustyökalua ja haastattelun aikatauluttamista testihaastattelulla. Testinä haastateltu henkilö kuului tutkimuksen kohderyhmään ja sitä kautta tutkimustilanne oli mahdollisimman autenttinen ja haastattelukysymysten selkeys ja ymmärrettävyys tuli varmistettua (Hirsjärvi & Hurme 1995; Honkatukia 2018).

Testihaastattelutilanteen jälkeen muokkasin tutkimuskysymyksiä vielä hieman, jotta kysymykset kohdentuisivat tarkemmin juuri perinteiseen uutismediaan ja olisivat helpommin ymmärrettävissä. Haastateltava antoi myös palautetta siitä, miltä kysymykset olivat hänestä tuntuneet. Koen, että testihaastattelulla oli iso merkitys paitsi käytännön asioiden sujuvuuden ja haastattelukysymysten tarkoituksenmukaisuuden varmistamisen lisäksi myös omia hermojeni rauhoittavana tekijänä. Lähdin tutkimushaastatteluihin luottavaisena koska tiesin itse, miten tulen toimimaan, eikä tilanne ole täysin tuntematon ja siksi jännittävä.

7.5 Tutkimushaastattelujen toteutus

Viralliset tutkimushaastattelut toteutettiin maaliskuussa 2021. Pandemiatilanteesta johtuen haastattelut tehtiin etänä, käyttäen Microsoft Teams sovellusta, jonka kautta haastattelut saatiin myös tallennettua. Jokaisen haastattelun aluksi varmistin vielä erikseen, että kyseinen nuori haluaa osallistua tutkimukseen ja kerroin mahdollisimman tarkasti, miten haastattelutilanne etenee ja miksi haastattelut tallennetaan. Ohjeistin tutkimuskysymysten käsittelevän uutismedian välittämään kuvaa erottaakseni sen sosiaalisesta mediasta. Kuitenkin uutismedioiden käyttäjät sosiaalisen median alustoilla otettiin huomioon. Painotin erikseen, ettei kysymyksiin etsitä tiettyjä vastauksia vaan tarkoitus on nimenomaan kerätä nuorten omia ajatuksia aiheesta ja mikäli joku kysymys tuntuu vaikealta tai siihen ei osaa vastata, on sekin vastaus itsessään.

Haastattelutilanteet olivat mielestäni luontevia ja rentoja kohtaamisia, joissa teemoitetut kysymykset käsitettiin keskustelevalle periaatteella. Pyrin luomaan mahdollisimman hyvän ja luottamuksellisen ilmapiirin nuorille tutkittaville jakaa ajatuksiaan olemalla läsnä, kommentoimalla ja osoittamalla kiinnostustani elein. Haastattelujen tallentaminen mahdollisti keskittymisen tilanteeseen ja havaintojen tekemisen, kun ei tarvinnut kirjoittaa vastauksia ylös. Haastattelun institutionaalinen luonne oli tilanteessa kuitenkin hyvin selvä, minä kysyin ja ohjasin keskustelua ja tutkittavat vastasivat ja antoivat tietoa tutkimuksen tavoitteen mukaisesti (Ruusuvuori & Tiittula 2005).

Merkityksellinen seikka videokokouksena järjestettyjen haastattelujen toteutuksessa oli, että tallentamisesta ja tietoturvasyistä johtuen haastattelut suoritettiin siten, että tutkittavien kamerat olivat pois päältä. Tämä vaikutti haastattelun kulkuun, sillä nonverbaaliviestintä jäi täysin pois tilanteesta. Tulin myös keskeyttäneeksi tutkittavien vastaukset muutamaan kertaan, kun he hiljenivät, enkä osannut ilman kuvayhteyttä tulkita, että he jäivät miettimään vastaustaan (Tiittula ym. 2005). Vuorovaikutuksellisuuden kannalta oman kuvani näkyminen oli tärkeää, samoin kuin se, että videokokouksen alussa ja lopussa tapasimme toisemme myös kameroiden välityksellä.

Haastattelutilanteen lopuksi kerroin miten tutkimusenteko jatkuu ja kuinka kauan haastattelutallenteet sekä heidän nimensä ovat minun hallussani ja miten niitä säilytetään sekä annoin mahdollisuuden kysymyksiin. Haastattelujen kesto vaihteli 32 minuutista 66 minuuttiin. Jokaisen haastattelun jälkeen kirjoitin omat ajatukseni ja tunnelmani muistiin ranskalaisin viivoin (Saldaña 2013). Jo haastatteluvaiheessa oivalsin esiin nousevan esiin tietynlaisia teemoja, jotka toistuivat nuorten vastauksissa. Nämä teemat jätin hautumaan siihen saakka, kunnes aloitin aineiston analyysin.

7.6 Aineiston analyysi

Aineiston analyysi alkoi haastattelutallenteiden auki kirjoittamisella eli litteroinnilla. Litteroitua aineistodataa kertyi yhteensä 67 sivua. Haastattelut kirjoitettiin auki sanasta sanaan. Jätin litteroinnista pois joitakin omia ohjeitani tallenteen alusta ennen itse haastattelun alkamista, sekä omia puheenvuorojani

artikkelien jakamisesta näytölle haastattelujen aikana. Haastattelut nimesin tunnisteilla HI-HVIII. Palasin sekä haastatteluihin että haastatteluista tekemiini muistiinpanoihin toistuvasti koko analyysivaiheen, ja myös tutkimustulosten kirjaamisen ajan.

Analyysin tekemiseen käytin sisällönanalyysin menetelmää. Pysin löytämään teemahaastatteluilla kerätystä aineistosta nuoriin liittyvälle diskurssille ja yleisesti nuoruudelle annettuja merkityksiä sekä yksilön toimijuuteen ja toimijuuden tuntoon liittyviä kokemuksia suhteessa näihin. Ihmisten kokemusten tarkastelussa sisällönanalyysi onkin laadullisessa tutkimuksessa yleisesti käytetty menetelmä, jonka avulla aineistoa voidaan kategorisoida ja ryhmitellä tutkimuksen mukaisin koodein eri luokiksi ja alaluokiksi ja sitä kautta kuvailla sanallisesti aineistosta löytyviä merkityksiä (Honkatukia ym. 2018; Tuomi & Sarajärvi 2018).

Aloitin analyysin lukemalla haastattelulitteraatit sekä jokaisesta haastattelusta tekemäni muistiinpanot läpi. Sisällönanalyysin ensimmäisessä vaiheessa nostin alkuperäisdatasta esiin tutkimuskysymysten kannalta olennaista ja merkityksellistä informaatiota korostusväriä käyttäen. Laajasta aineistosta nousi esille paljon muutakin kuin mitä olin lähtenyt etsimään, mutta analyysin onnistumisen ja sujumisen kannalta oli tärkeää jättää kiinnostava, mutta tämän tutkimuksen tarkoituksen kannalta merkityksetön materiaali huomiotta (Tuomi & Sarajärvi 2018). Tätä pelkistettyä ja esiin nostettua aineistoa aloin selkiyttää ja koodata, eli nimetä sanallisesti siitä löytyviä toistuvia teemoja muistiinpanoiksi haastattelutiedostoihin, jäsentäen näin tutkimuskysymyksiin vastaamaan nousevia merkityksiä mahdollisimman tarkasti (Eskola & Suoranta 1998; Saldaña 2013). Luin koodatun aineiston uudelleen arvioiden ja tehden lisähuomioita ja tarkennuksia nimettyjen ilmausten sisältöihin ja merkityksiin liittyen.

Seuraavassa analyysin vaiheessa loin erillisen tiedoston, minne nostin aineistosta tutkimusongelmani kannalta oleelliset ilmaukset, jotka olin pelkistetystä datasta nimennyt. Ryhmittelin koodit niiden edustamien ilmiöiden mukaisiksi luokiksi ja nimesin nämä yhtenäiset kategoriat ilmiöiden kokonaisuutta vastaavaksi, joiden avulla voin tarkastella niiden merkityksiä syvemmin (Saldaña 2013). Lopulta erottelin samaa teemaa koskevat vastaukset vielä erilliselle tiedostolle, joka helpotti laajan datan käsittelyä ja pystyin vielä syvemmin

varmistamaan oman analyysini kautta tulleita näkökulmia (Hirsjärvi & Hurme 1995).

Tämän tutkimuksen analyysi on aineistolähtöinen, eli tarkastellut analyysiyksiköt nousivat tutkimusaineistosta käsin systemaattisella tarkastelulla (Eskola & Suoranta 1998). Olen lähestynyt aineistoani mahdollisimman avoimin mielin, tarkastellut siitä esiin nousevia säännönmukaisuuksia, joiden perusteella tein analyysiani. Kuitenkin koodit, joilla nimesin aineistosta nousevien ilmausten merkitykset, ovat minun aktiivisesti muodostamaani rakennetta, mikä on merkityksellistä tunnistaa (Honkatukia ym. 2018; Saldaña 2013).

Ensimmäiseen tutkimuskysymykseeni nuorten median käyttötapoihin liittyen syntyi kymmenen luokkaa, jotka jaoin kahdeksi yläluokaksi yhtenäisten merkitysten pohjalta. Nämä luokat ovat nähtävissä taulukossa 1. Toisen, laajemmin nuorikuvaa ja sen tulkintaa käsittelevän tutkimuskysymykseni teemoihin liittyen syntyi 21 luokkaa, jotka jaottelin neljän nimetyn yläluokan alle. Nämä luokat ovat nähtävissä taulukossa 2. Kolmanteen, median välittämän nuorikuvan vaikutuksia tarkastelemaan tutkimuskysymykseeni liittyviä merkityksiä luokittelin seitsemän, jotka muodostivat kaksi yläluokkaa. Nämä luokat ovat nähtävissä taulukossa 3.

TAULUKKO 1. Sisällön analyysin kategoriat liittyen nuorten median käyttöön (Tutkimuskysymys 1)

Yläluokka	Alaluokka
Uutisten lukeminen/käsittely on monimuotoista	verkkomedia sosiaalisessa mediassa jakaminen vanhempien kanssa keskustelu kavereiden kanssa keskustelu uutisten käsittely koulussa
Uutismedian kuluttamisella on monta tarkoituspää	ajankohtaisten asioiden seuraaminen maailmankuvan laajeneminen kiinnostuksen kohteet puheenaiheet viihdekäyttö

TAULUKKO 2. Sisällön analyysin kategoriat liittyen uutismedian nuorikuvaan, sen tulkintaan ja vaikutuksiin (Tutkimuskysymys 2)

Yläluokka	Alaluokka
Nuorikuva on kapea-alainen	ei riittävän moninainen yleistävä ääripäitä esiintuova, erityisen positiivinen ja negatiivinen tavallinen nuori puuttuu aikuisen näkökulma korostuu Mutta positiivisempi kuin aiemmin
Median nuorikuvaa hallitsee aikuisen näkökulma	nuoren alisteinen asema aikuisen vaikutus taustalla aikuisen lähtökohdista tehty uutisointi ilmaisu tapa holhottava asema – positiivinen alisteisuus
Nuorikuvan kriittinen tarkastelu	omat kokemukset ikäryhmän edustajista samaistuminen viiteryhmään oman toiminnan reflektointi erilaisten uutisten antama pohja nuorten näkökulman esille tulon puute
Median nuorikuva toiminnan suuntaajana	Itse reflektointi, miten itse toimin, millainen itse olen vertailu muihin, pitäisikö minunkin olla tuollainen omat kokemukset, pitääkö tämä paikkansa halu muokata kuvaa ei mitään

TAULUKKO 3. Sisällön analyysin kategoriat liittyen median merkitykseen nuorten toimijuuden kokemukselle (Tutkimuskysymys 3)

Yläluokka	Alaluokka
Mediassa esiin tulevat nuoren toimijuuden rajoitteet	alaikäisyys rajalliset vaikuttamismahdollisuudet odotukset ja oletukset mitä aikuiset/nuorikuva asettavat tulevaisuuden toivo -näkökulma, arvo tulevassa asemassa
Median välittämä tieto vaikuttaa nuoren omiin tulevaisuuden suunnitelmiin ja käsityksiin	opiskeluun ja työhön liittyvä tieto reflektointi: mitä minä elämältäni haluan sekä miten voin saavuttaa tavoitteeni miten voin vaikuttaa maailmaan, millaiset mahdollisuudet minulla on

8 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tässä luvussa esittelen aineistosta havainnoimiani keskeisiä tuloksia. Tutkimuskysymyksiäni mukailevissa alaluvuissa tarkastelen nuorten median käyttöä ja sitä millaisiksi nuoret kokevan median tavan esittää nuoret sekä millaisia merkityksiä nuoret itse antavat median välittämälle nuorikuvalle ja mikä merkitys sillä on heidän toimijuutensa kokemukselle. Käytin tutkittavia haastatellessani termiä nuorikuva, jolla tarkoitan juuri niitä nuorista puhumisen tapoja ja merkityksiä, jotka uutismedian välittämän nuoriin liittyvän diskurssin kautta rakentuvat.

8.1 Nuoret ja uutismedia

Tarkasteltaessa nuorten käsityksiä ja kokemuksia uutismedian välittämään nuorikuvaan liittyen, on perusteltua ottaa selvää myös, miten nuoret uutismediaa käyttävät ja millaisia tarkoituksia ja tapoja uutismedian käyttöön liittyy. Tästä syystä ensimmäinen tutkimuskysymykseni keskittyi käytännön tasoon uutismedian merkityksestä tutkittavien arjessa. Tutkimukseni tarkoituksena on tehdä tulkintoja uutismedian välittämän nuorikuvan vaikutuksesta nuorten kokemuksille, joten merkityksellinen kysymys tämän ilmiön ymmärtämiselle on, se mistä tämä kuva ylipäänsä hankitaan.

Median käyttötavat olivat monimuotoiset, samalla tavalla kuin nuorten kiinnostuksenkohteet, elämänpiirit ja tulevaisuuden suunnitelmatkin. Tiedonhankinta, viihde ja opiskeluun liittyvät tekijät nousivat merkityksellisiksi tutkittavien median käytön syissä. Uutismedia on osa nuorten päivittäistä elämää. Nuoret seurasivat uutismediaa eniten puhelimen ruudulta, samoin kuin muutakin mediaa. Perinteisiä sanomalehtiä tutkittavat lukevat harvemmin eikä radio- tai televisiouutisia juuri seurata aktiivisesti.

Uutismedialla oli tutkittavien mukaan suuri merkitys ja vastuu tiedonvälittämisessä, eikä tämän yhteiskunnallisen tehtävän ajatella koskevan vain aikuisväestöä. Uutismedia ja niiden välittämän tiedon koettiin olevan myös nuoria varten. Ajankohtaisen ja yhteiskunnallisesti merkittävän tiedon saaminen lähialueilta ja kansainvälisesti korostui vastauksissa. Lisäksi nuorten omien kiinnostustenkohteiden mukainen informaatio ja itselle mediasta muuten tuttuja tai läheisiä henkilöitä sekä aiheita käsittelevät uutiset koettiin tärkeiksi tiedonhankinnan näkökulmasta. Samalla uutisotsikoiden selailua kuvattiin ajanvietteeksi ja viihteeksi, jolloin mielenkiintoiseen otsikkoon tartutaan aiheesta kuin aiheesta.

Nuoriin liittyvät uutiset koettiin yleisesti kiinnostaviksi juuri oman viiteryhmän kautta. Samanikäisistä kertoviin artikkeleihin tartutaan helposti ja vielä todennäköisemmin, jos ikä ei ole ainoa samastuttava tekijä vaan uutisaihe tavoittaa muutenkin omia mielenkiinnonkohteita. Eräs haastateltava totesi myös olevansa kiinnostunut siitä mitä ihmiset nuorista ja heidän tekemisistään ajattelevat, mikä liittyy toiseen tutkimuskysymykseeni siitä, millaisena nuoret itse kokevat median nuorikuvan.

Sosiaalisen median käytöllä oli suuri vaikutus myös uutismedioiden käyttöön liittyen. Tutkittavat toivat esiin, miten uutisotsikot ja linkit uutisiin leviävät juuri sosiaalisen median kanavissa. Niitä jakavat tuntemattomat ja tutut, myös internetin hakukoneet tarjoavat linkkejä erilaisiin uutisiin. Algoritmit toimivat ja ehdotetut uutiset linkittyvät omiin kiinnostuksen kohteisiin ja viimeksi avattujen otsikoiden aiheisiin, mikä lisää kiinnostavien otsikoiden ilmestymistä omalle ruudulle.

Merkityksellistä on, että tutkimuksen mukaan nuoret eivät ainoastaan lue uutisia, vaan he käsittelevät niitä monella tasolla ja tavalla omissa konteksteissaan. Sosiaalisen median kanavissa asioiden käsittely on yleistä, uutisia jaetaan, luetaan ja kommentoidaan. Sisällöntuottajien lisäksi on yleistä tavallisen nuoren tuoda esiin jonkin pinnalla olevan puheenaiheen näkökulmia myös omalla kanavallaan. Uutismedia ei siis linkity sosiaaliseen mediaan ainoastaan omilla käyttäjillään, jotka toimivat eri alustoilla, vaan uutismedian sisältö leviää vahvasti myös yksityisten käyttäjien linkkeinä ja viittauksina.

Sosiaalisen median ohella mielenkiintoiset uutiset herättävät tutkittavien mukaan keskustelua myös lähipiirin kanssa. Tutkittavat kertoivat

keskustelewansa uutisista niin omien kavereidensa ja koulutovereidensa kanssa, etenkin jos uutiset koettiin itselle läheisiksi, kuten omaan koulunkäyntiin vaikuttavat koronatoimet, mutta myös isoihin kansainvälisesti mielenkiintoisiin uutisiin liittyen. Myös vanhempien kanssa uutisista keskustelu sekä uutisten jakaminen puolin ja toisin esimerkiksi perheen sisäisissä whatsapp-ryhmissä tuli esille vastauksista. Vanhempien myös todettiin kertovan merkityksellisiä uutisten välittämiä tietoja omille nuorilleen. Eräs tutkittava määritteli, että tärkeimmät uutiset saa kuulla, vaikka ei koskaan lukisi niitä itse, koska ne aiheuttavat niin paljon keskustelua ja herättävät huomiota ja antoi esimerkin Covid-19 pandemiaan liittyvistä uutisoinneista viimeisen vuoden aikana.

Uutismedian yhtenä tehtävänä tutkittavat nostivat esiin yhteiskunnallisen keskustelun herättelyn ja mielipide vaikuttamisen. Erilaisten merkityksellisten aiheiden käsittely uutismediassa lisää niiden esille tuloa puheenaiheina niin ihmisten luonnollisissa verkostoissa kuin sosiaalisessa mediassakin. Uutismedialla tunnistetaan ja tunnustetaan olevan iso valta siinä, millaista tietoa maailmalla leviää, niin tiedon faktuaalisen paikkansa pitämisen kuin juuri yhteiskunnassa vaikuttavien epäkohtien mahdollisten muutosvoimien aktivoijana. Media muokkaa mielikuvia ja käsityksiä niin ihmisryhmistä kuin yksilöistäkin. Nuoret huomioivat myös uutismedian merkityksen poliittisena vaikuttajana.

8.2 Median nuorikuva – sen tulkinta ja kokemukset siitä

Median nuorikuva ja tapa puhua nuorista koettiin kapea-alaiseksi. Tutkittavat kokivat mediassa esiintyvät nuoriin liittyvät uutisoinnit ääripäitä korostaviksi, mikä antaa moninaisesta nuorisosta hyvin rajatun ja kapean käsityksen. Vaikka uutisia on paljon ja niillä on moninainen pohja tutkittavien mukaan, nuoria pyritään määrittelemään yksisilmäisesti tietynlaisiksi, kenties yleistä näkemystä vastaavasti.

Sekä positiiviset että negatiivisesti nuoriin liittyvät uutiset kertoivat koko tutkittavien joukon mielestä nuorista, joita kyllä on olemassa, mutta jotka ovat erityisiä ja harvassa eivätkä vastaa nuoria laajempaa ryhmänä. Mediassa ei yleisesti ottaen nähdä niin sanottua "tavallista" tai "keskivertoa" nuorta, vaan

yksilöihin keskittyneet henkilökuvat kertovat useimmiten hyvin uniikeista, tavalla tai toisella aktiivisesti toimivista tai toimissaan onnistuneista nuorista. Toisena ääripäänä tutkittavat nostivat esiin negatiivissävytteiset uutiset nuorista ryhminä, joiden toimintaa yleisesti paheksutaan. Tämänkään uutisoinnin tutkittavat eivät myöskään kokeneet edustavan valtaosaa nuorista.

Toinen tutkimuksessa korostunut näkökulma oli juuri uutismedian välittämän nuorikuvan yleistävä lähtökohta, jonka yksi syy on uutismedian aikuislähtöisyys. Nuoriin liittyvä uutisointi luo kuvaa nuorista yhtenäisenä ja homogeenisenä ryhmänä, vaikka aihe olisi mikä. Yleistävä näkökulma ja yksisilmäisyys mainittiin uutismedian ongelmaksi ja sillä todettiin olevan myös suoria vaikutuksia yleiseen suhtautumiseen nuoria kohtaan, kuten esimerkissä 1 todetaan.

Esimerkki 1. Uutismediassa yleensä käytetään paljon nuorista sellasta yleistävää kuvaa ja jos nuoret alkaa niinku käyttäytyä huonosti jossain niin sillä saadaan vähän semmonen kuva mediasta, että suurin osa nuorista tekee sillä tavalla. (HVI)

Uutismedian nuorikuvalle on suuri merkitys luonnollisesti niillä aiheilla, joiden tiimoilta nuoret ovat esillä. Eräs haastateltava kuvasi uutismedian ja sen tuottajien tekemän päätökset siitä millaisia uutisia julkaistaan, millaisia näkökulmia tuodaan esille ja tätä kautta lopulta millaista nuorikuvaa jaetaan. Nuoriin liittyvä uutisointi voi näin olla yleistävää myös tarkoituksenmukaisesti, etenkin kun tuodaan esiin huolenaiheita, jotka ovat aikuislähtöisiä. Aikuisten merkitys korostui median nuorikuvan taustana kokonaisuudessaan. Nuoriin liittyvä uutisointi, niiden aiheet ja se miten asioita käsitellään ovat kaikki aikuisten päätöksiä, nuorten oman äänen kuuluminen uutismediassa on hyvin marginaalista.

Esimerkki 2. Taikka mä aattelen niinku et mediassa jos tehdään jotain juttuja niin nehän, tai yleensä sitten aikuiset on niinku tehnyt ne periaatteessa. Tai sitten ettei oo semmosta että nuoret niinku ite sais tehdä niitä juttuja, et ne aina tehdään niinku aikuisten näkökulmasta. (HI)

Esimerkki 3. Ehkä useimmiten mediassa tuodaan esille vaan niinku että, nuoret on taas niinku menny mielenosoituksiin ja muuta ja sit useimmiten niitä kuvaillaan just sillei että syy vaan skipata koulua, ennemmin kun että

puhutaan että ne on oikeesti tosissaan asioista ja halua muutosta. Niin ehkä sen tuominen mediassa on ollut aika erilainen kuin se oikee ajatus mitä nuorilla on ollu. (HV)

Esimerkit 2 ja 3 kuvastavat tutkittavien kokemuksia uutismedian aikuislähtöisyydestä. Aikuisten näkökulma näkyy myös niissä uutisissa, jotka kertovat nuorista ja joissa nuoret itse ovat informanteina. Aikuislähtöisyys näkyy vähintään siinä, millainen lähestymistapa aiheeseen on otettu ja millaista kieltä nuoriin liittyvissä uutisoinneissa käytetään. Tutkittavien kokemuksen mukaan nuorten mielenkiinnon kohteet ja tekeminen eivät ole aikuisten mittarilla merkityksellisiä tai vakavasti otettavia, mikä asettaa nuoret itsensä entisestään alisteisempaan asemaan aikuisten rinnalla. Esimerkki 3 tuo esiin näkökulman siitä miten nuorten toiminta ja sen perusteet eivät välttämättä tule ymmärretyiksi uutismediassa, tai vaihtoehtoisesti uutismedian aikuisten kuluttajien keskuudessa.

Nuorten alisteinen asema näkyy toisaalta myös positiivisesti uutismediassa huolena nuorten hyvinvoinnista ja tulevaisuudesta. Tämänkaltainen uutisointi koettiin positiiviseksi ja kuvasti tutkittavien mielestä luonnollista ja tervettä suhdetta aikuisen ja nuoren välillä. Kuitenkin myös nuorten hyvinvointiin liittyvä uutisointi voi olla negatiivista sen yleistävyyden vuoksi. Tutkittavat antoivat esimerkkejä nuorten jaksamiseen, mielenterveyden ongelmiin ja pelaamiseen liittyvän uutisoinnin luoneen sellaisen kuvan, että esillä olevat haasteet koskettavat jokaista nuorta. Kuten esimerkissä 1 myös todetaan helposti tapahtuvan.

Uutismedian nuorikuvan koettiin kuitenkin suhtautuvan nuoriin positiivisemmin nykyisin. Useampi tutkittava ilmaisi sekä positiivisia että negatiivisia uutisia nuorista näkyvän mediassa, mutta viime aikoina kokeneensa positiivisten lisääntyneen, siinä missä esillä ollut yleiskuva on aiemmin tuntunut olevan negatiivinen ja vähättelevä. Tähän liittyy esimerkki 4. Samalla myös nuorten ääni on tullut esiin enemmän, vaikka kuten todettu, se on vielä hyvin hiljainen.

Esimerkki 4. – – jotenkin musta tuntuu, että mä nään nykyään ehkä vähän vähemmän semmosia tavallaan väheksyviä uutisia nuorista. En mä tiä onks

se vaan mun ajatukset vai onks se oikeesti silleen, että enemmän on nuorista semmosia positiivisia uutisia sitten, mutta musta tuntuu siltä. (HVIII)

Nuoret itse tarkastelevat uutismedian välittämää nuorikuvaa omien henkilökohtaisten kokemustensa, tietojensa ja käsitystensä kautta. Uutismedian välittämällä nuorikuvalla todettiin olevan tietoa lisäävää vaikutusta, eli käsitys nuoruudesta ja nuorista monimuotoistuu ja siihen tulee lisää näkökulmia, mutta se ei silti määrittele nuoria ikäryhmänä tai yksilöinä nuorten itsensä mielestä. Jokainen tutkittava korosti oman käsityksensä muodostuvan ensisijaisesti siitä millaisia itse tietää ja tuntee nuorten olevan. Uutismedian esiin tuoma tieto tulkitaan näiden omien kokemusten pohjalta joko niitä tukevaksi tai niistä eroavaksi, mutta ei merkittäväksi tekijäksi oman käsityksen muodostumisen kannalta.

Esimerkki 5. No ei nyt ihan niin paljon, kun on kuitenkin omakohtasia kokemuksia ja elää sitä nuoren elämää. Kyllä se niinkun tietysti tuo tietynlaista kuvaa nuorista, että nuoret on niinku tietynlaisia, mutta se on samalla niinku ristiriidassa joidenkin kokemusten kanssa kun tuntee niinku nuoria ja millaisia nuoret oikeesti on. (HVI)

Esimerkki 6. – – mut silleen ehkä vähemmän, jos oma kaveriporukka on tosi erilainen, ku se median kuva. (HIV)

Uutismedian välittämä yleistävä tapa käsitellä nuoria joukkona on merkityksellinen syy nuorten kriittiselle suhtautumiselle sitä kohtaan. Nuorikuvan kokemuspohjaisuus asettaa perspektiiviin sekä yleistävät käsitykset, kun itse näkee ja ymmärtää nuorten monimuotoisuuden, että tätä kautta oman suhtautumisen aikuisnäkökulmasta esitettyyn informaatioon. Tutkittavat painottivat kautta linjan vastauksissaan virikeartikkeleiden esiin tuomien nuorikuvien pitävän paikkansa myös heidän näkökulmastaan siitä millaisia nuoret ovat tai voivat olla. He kuitenkin määrittelivät joka kerta, että kyseessä eivät ole kaikki nuoret ja tämän määritelmän kaltaisia on vain osa nuorista. Tutkimuksen mukaan mediassa on siis monenlaisia uutisia monenlaisista nuorista, mutta niiden koetaan kulloinkin luovan yleispätevää kuvaa kaikista nuorista, vaikka

uutisointi lähtökohtaisesti käsittelee vain kapea-alaista ryhmää heterogeenisestä joukosta yksilöitä.

Tutkittavat kuitenkin tunnistivat itsessään, että uutismedian välittämällä käsityksellä voi olla myös heidän kohdallaan vaikutusta siihen millaisina he muita nuoria pitävät, etenkin kun kyse on itselle vieraammilta tuntuvista ryhmistä. ”Tietynlainen kuva” voi vahvistua median antamasta tiedosta etenkin, jos itsellä ei ole parempaa tietoa, tai saatu informaatio tukee omaa ennakkokäsitystä. Samaistuttavuus vaikuttaa vahvasti nuorikuvan syvempään tulkintaan ja siihen millaisia vaikutuksia sille nimetään.

Kysymykseen kokevatko tutkittavat nuorista kertovien uutisten kertovan myös heistä ikäryhmän osana, tutkittavat korostivat viiteryhmän merkitystä, ja sitä että uutisen aiheella on suuri merkitys. Monta kertaa pelkkä ”nuoret” on liian laaja yleistys, mutta kun aihe tulee lähelle omaa itseä iän, opiskelun, asuinpaikan, harrastusten tai kiinnostuksen kohteiden mukaisesti on todennäköistä, että uutinen tuntuu koskevan myös siihen samaistuvaa nuorta lukijaa. Seuraavat esimerkit 7 ja 8 viittaavat juuri oman viiteryhmän ja mielenkiinnonkohteiden merkitykseen. Toisaalta taas myös yleiseen laajaan nuorista kertovaan uutisointiin voidaan samaistua, kun aihe on tarpeeksi universaali ja tukee omaa käsitystä, kuten yleisesti kirjoitetut isoa joukkoa nuoria koskevat Covid-19 uutiset.

Esimerkki 7. No just niinku vaik, jos puhutaan jostain toisen asteen opiskelijoista tai niinku ihmisryhmästä vähän tarkemmin mihin mää vaik kuulun. Ku pelkkä nuoret on niin laaja käsite ja siihen kuuluu niin paljon mua nuorempiaki ja niillä on sitten ihan eri elämäntilanne ja sillee. (HII)

Esimerkki 8. – – kyllähän monet artikkelit, jos ne on kirjoitettu just nuorista ja sitten jostain nuorten asioista niinku ne asiat, niin nehän liittyy myös muhun ja jotkut aiheetki vaikka, silleen joku urheilu liittyy muhun. (HIII)

Samalla tavalla, kun tutkittavat tulkitsevat nuorista kertovaa uutisointia, oman kokemuksensa pohjalta, he myös määrittävät onko uutinen samaistuttava. Aiheen tuleminen lähelle omaa itseä ja viiteryhmää, henkilökohtaisuus, vaikuttaa siihen mikä merkitys annetulla nuorikuvalla on. Esimerkki 9 tuo hyvin esiin tutkimuksessa ilmi tulleita uutismediassa esiintyneen nuorikuvan vaikutuksia,

sillä tutkittavien mukaan nuorista tehty uutisointi herättää refleктоimaan annettua kuvaa monella tasolla.

Esimerkki 9. Joskus tulee semmosta fiilistä, että mitä henkilökohtasempi aihe on ja miten se paljo se liittyy, niin tottakai tuntuu siltä että nyt puhutaan mustakin. Ja sitten jos tulee varmaan sitä väärää näkökulmaa tai näkökantaa siihen asiaan, niin tuntuu siltä, että hei, en mä oo tämmönen, että miks tästä on kirjoitettu näin. (HV)

Utismediassa esiintyvä informaatio tarkastellaan huolella ja se saa pohtimaan ja vertaamaan omaa toimintaa suhteessa saatuun tietoon. Tutkittavat eivät siis painottaneet ainoastaan omien kokemusten toisista nuorista olevan merkityksellisiä, vaan myös ristiriita oman itsen ja omien toimintamallien sekä uutisoinnin välillä herättää pohdintaa ja on keino käsitellä uutismedian välittämää käsitystä. Uutisoinnin aiheen ja nuorikuvan samaistuttavuudella on suuri merkitys siinä, kokivatko tutkittavat tarvetta tarkastella itseään ja toimintaansa suhteessa uutismedian välittämään kuvaan. Tätä vertailua ja reflektionia tapahtuu sekä yleistävien että yksilöistä kertovien uutisaiheiden kohdalla, vaikuttavin tekijä on henkilökohtainen samaistumisen kokemus.

Tutkittavien mukaan uutismediassa esillä oleva nuorikuva voi saada lukijan vertaamaan itseään heidän kauttaan esitettyyn nuorikuvaan, siihen millaisia he ovat ja miten he toimivat. Vertailulla saattaa olla omaa toimintaa suuntaavaa vaikutusta. Eräs tutkittava kuvasi, että negatiivinen uutisointi vahvistaa omaa halua parantaa käsityksiä nuorista omalla toiminnallaan. Vertailun ja oman toiminnan reflektionin pohjana uutismedian tapa kertoa erilaisista nuorten elämään liittyvistä ilmiöistä koettiin monimuotoiseksi. Sitä kautta voi löytyä positiivisessa mielessä samaistumispintaa ja myös mahdollinen oikeutus omalle toiminnalle.

Toisaalta taas vertailu voi olla myös paineita aiheuttavaa. Erityislaatuisten yksilöiden korostuminen median nuoriin liittyvässä uutisoinnissa voi olla monella tapaa hankala. Esimerkissä 10 tutkittava pohtii millainen negatiivinen vaikutus uutismedian positiivistakin nuorikuvaa levittävällä uutisella voi olla. Nuorten suhtautuminen uutisiin ja niiden välittämään nuorikuvaan suodatetaan oman kokemuspohjaisen käsityksen kautta, mutta se ei silti tarkoita, etteikö

medianvälittämällä nuorikuvalla olisi merkitystä miten nuoret itse omaa toimintaansa ja olemistaan määrittävät.

Esimerkki 10. Tossa nostetaan se, että nuoret voi olla todella ahkeria ja panostaa asioihin ja tässä samalla saadaan niinku semmonen kuva, että miksei niinku kaikki muut nuoret oo tämmösiä. Että, niinku sen takia just ei pitäis niin paljon nostaa tämmösiä tosi nuoria pinnalle, ku siinä saadaan maalattua niistä muista nuorista semmonen kuva, että ne ei nyt tee mitään tän asian eteen tai tekee tosi vähän. Että, siinä voidaan saada ne muut nuoret vaikuttaan todella ns. laiskoilta tai vähän turhemmilta liittyen tähän ilmastonmuutoksen torjumiseen, vaikka ei tiedetä, että mitä ne omassa elämässään tekee sen asian eteen. Että, tämmösellä uutisella koitetaan samalla herätellä niitä nuoria tekeen asian eteen. Mutta saadaan samalla niille joillekin paha mieli siitä, että toi tekee 9-vuotiaana ja mä oon kohta 18 ja miksen mä oon saanu elämässäni mitään aikaseksi. (HVI)

Media, uutismedia yhtä lailla kuin sosiaalinen mediakin, voi lisätä paineita täyttää tietynlaisia odotuksia ja normeja, joita esillä oleva nuorikuva luo. Esimerkissä 10 tutkittava kuvaa vertailua, joka voi aiheuttaa epäonnistumisen tunteita. Samanlaista pohdintaa odotuksista ja käsityksistä, joita uutismedia asettaa tekivät muutama muukin haastateltava. Eräs tutkittava koki median turhan usein tuovan esiin nuoria, joilla on kaikki elämässään perinteisellä tavalla kunnossa ja tulevaisuuden suunnitelmat selvillä, mikä herättää kysymyksen pitäisikö minunkin olla jo noin pitkällä ja onko väärin, ettei ole samassa pisteessä vielä. Uutismedian esiintuomaa nuorikuvaa painostavammaksi koettiin kuitenkin sosiaalisen median yhteneväinen malli toimia ja olla nuori. Tätä painetta vahvistaa esillä olevan mallin läheisyys ja henkilökohtaisuus sekä pohdinta siitä, miten oma toiminta välittyi suhteessa muihin ja mitä muut itsestä tällä perusteella ajattelevat.

Samalla kun tutkittavat nuoret pitivät omaa kokemustaan ratkaisevana tekijänä uutismedian välittämän nuorikuvan arvioinnille, he kokivat aikuisten mahdollisten nuorikontaktien puutteen vaikuttavan negatiivisesti juuri yleistävän nuorikuvan osalta. Tutkittavista jokainen arveli median välittämän nuorikuvan vaikuttavan muiden ikäryhmien käsitykseen nuorista. Erityisesti negatiivisilla uutisilla oli tutkittavien mielestä seurauksena käsitys, että kaikki nuoret tai valtaosa nuorista on uutisessa kuvatun kaltaisia. Esimerkiksi nostettiin virikemateriaalina ollut opiskelijoiden koronaryppäästä kertova artikkeli, jonka tutkittavat kokivat tuovan esille melko rajattua kuvaa nuorten suhtautumisesta

koronaepidemiaan, mutta joka jo otsikossa antaa viestin nuoria yleisesti koskevasta toimintatavasta. Kuten esimerkissä 1 esitettiin, nuorten normeihin ja aikuisten odotuksiin vastaamaton toiminta leimataan helposti koskemaan koko nuorten joukkoa.

Asia voi olla ongelmallinen myös päinvastaisessa tarkoituksessa. Esimerkissä 10 todetaan tietynlaisen uutisen johtavan siihen, että nuoret, jotka eivät vastaa uutismediassa annettua esimerkkiä tai nuorikuvaa voivat saada osakseen kritiikkiä ja paheksuntaa. Uutismedian tapa käsitellä nuoria ja tuottaa tietynlaista nuorikuvaa on yhteiskunnallinen ja kulttuurinen väline, jonka vaikutus toisintuu hyvässä ja pahassa odotuksina, oletuksina ja käsityksinä nuorista ja heidän elämästään sekä toiminnastaan laajempina kokonaisuutena.

Merkitykselliseksi puutteeksi uutismediassa ja sen samaistuttavuudessa tutkittavat nostivat nuorten oman näkökulman puuttumisen. Nuorten äänen puuttuminen vaikuttaa automaattisesti siihen, miten nuorikuvaan suhtaudutaan. Välitteinen, aikuislähtöinen käsitys ja ymmärrys nuorista ja heidän toimistaan ei juurikaan vastaa nuorten omia kokemuksia ja ajatuksia. Vaikka perinteisen uutismedian koettiin olevan tarkoitettu kaikelle kansalle iästä riippumatta, maailma, josta uutiset tuotetaan, on aikuisten.

8.3 Median vaikutus toimijuuden kokemukseen

Nuorten toimintamahdollisuudet ovat uutismedian luoman kuvan mukaan rajalliset. Nuorten alisteinen asema ja jo esiin tullut nuorten toiminnan arvostamisen puute korostuivat tutkittavien vastauksissa nuorten vaikutusmahdollisuuksia käsiteltäessä. Esiin tuli myös näkökulma siitä, miten yksilön merkitys toimijana kasvaa iän ja kokemusten karttuessa, jolloin nuoret lähtökohtaisesti eivät vielä ole vakavasti otettavia, kuin poikkeus tapauksissa. Uutismedian nuorikuvan koettiin painottuvan näkökulmaan nuorista vaillinaisina toimijoina, joiden merkitys aikuisten maailmassa on suhteellisen pieni.

Esimerkki 11. – – ehkä sillei osasta artikkeleista saa silleen tosi sellasen nuoret on tulevaisuus vaikutelman. Mut sitten osa artikkeleista, ne on kirjoitettu vähän ehkä alentuvasti. (HIV)

Esimerkki 12. – – en mä tiedä näkeekö aikuiset sitten nuoret jotenki silleen vielä jotenkin hirveesti nuorempina ja epäkypsinä. Mutta mä aattelen, että vois ehkä enemmän ottaa aikuiset nuorten mielipiteitä ja ajatuksia huomioon. (HVIII)

Tutkittavat kuvasivat, että saadakseen omille toimilleen huomiota yksilöllä täytyy olla erityislaatuinen asema tai alusta jolta toimia. Vakavasti otettavilla nuorilla voi olla mahdollisuus päästä samoille areenoille aikuisten vaikuttajien kanssa, kuten virikeartikkeleissa kuvatut ilmastoaktivistit ja Youtuben sisällöntuottajat. Toinen vaihtoehto päästä vaikuttamaan ovat nuorille tarkoitettut järjestöt, jotka isoina toimijoina tulevat kuulluksi yhteiskunnassa ja myös mediassa. Kuitenkin ne aktiiviset toimijat, jotka näiden väylien kautta vaikuttamaan ja uutismediaan pyrkivät ja pääsevät, ovat erityislaatuisia ja vahvoja yksilöitä, eivätkä sinällään edusta nuorten kokonaisuutta kuin osittain. Ja heihinkin tutkittavat kokivat uutismedian suhtautumisen olevan yhtäältä arvostava ja toisaalta tarkoitusperiä ja toiminnan vakavuutta kyseenalaistava.

Uutismedian ja tiedotusvälineiden ei koettu tukevan nuorten aktiivisuutta ja toimijuutta myöskään siinä suhteessa, että nuorten vaikuttamiskanavista ei juurikaan uutisoida. Nuorisojärjestöjä ei myöskään riittävästi huomioida yleisessä politikoinnissa, joka kuitenkin saavuttaa paljon mediahuomiota. Tästä huolimatta tutkittavat pitivät nuorten asemaa ja vaikutusmahdollisuuksia parempina kuin ennen, mikä korostui viitteinä sosiaalisen median luomiin mahdollisuuksiin. Sosiaalinen media, joka paitsi tuo asioita ja maailman tapahtumia nuorten tietoisuuteen toisella tavalla kuin ennen, on noussut myös merkitykselliseksi vaikutuskanavaksi antaen alustan, jolla tuoda esiin omia mielipiteitään ja samalla liittyä suurempaan joukkoon.

Alaikäisyys ja huoltajan valta osana nuoren päätöksen tekoa korostui muuten arkielämän toimijuuden osalta tutkittavien vastauksissa. Omassa elämässään nuoret kokevat voivansa tehdä valintoja, mutta kotona asuminen ja ikä vaikuttavat siihen, miten paljon ja millaisissa tilanteissa. Uutismedian antama kuva siitä, miten itsenäisiä nuoret ovat ja millaisia vaikutusmahdollisuuksia heillä on oman elämänsä suhteen voi olla optimistinen. Lisäksi median antamaan käsitykseen koettiin vaikuttavan aikuisten odotusten ja sitä kautta rakentuneen nuorikuvan.

Tutkimuksen mukaan uutismedialla on vaikutusta siihen mitä nuoret ajattelevat tulevaisuudestaan ja millaisia suunnitelmia ja haaveita heillä on. Kahdeksasta tutkittavasta seitsemän oli sitä mieltä, että uutismediasta saadut tiedot vaikuttavat monella tavalla heidän ajatuksiinsa tulevaisuudesta sekä siihen millaiset mahdollisuudet heillä on tulevaisuudessa saavuttaa omia tavoitteitaan. Tutkittavat toivat esiin erilaisia näkökulmia uutismedian antaman tiedon vaikutuksesta ja merkityksestä, mutta esiin tuli myös näkökulma, että uutismedialla ei ole merkitystä, tai sitä ei kenties tunnisteta.

Esimerkki 13 Kyllä ne ehkä vähän sillai kummiski vaikuttaa tai on siellä jotaki juttuja, vaikka ollu, jossa vaikka kerrotaan jostain opiskeluista tai jostain. Vaikka jostain tuista tai tällasista ja sitte vaikka jostain työllisyysluvuista. Kerrotaan niinku eri aloista tai näin, niin kyllä se sinänsä vaikuttaa, että sitten ainakin tietää niinku että minkälainen on tilanne jossain siellä jossain opiskelupaikoissa tai jossain ammatissa niin sitte, vähän sillai, että mitä vois ite tehdä. Ja sitten tietysti, jos on semmosia juttuja, vaikka joistakin ihmisistä jotka, työskentelee jossakin tai tekee jotain niinku, ihan vaan haastatteluja niistä ja niiden elämästä ni kyllähän siinäki sillai voi saada sillai inspiraatiota tai sitten olla sillai, että ei ainakaan tollasta elämää. (HI)

Eniten tutkittavat korostivat juuri opiskeluun tai mahdolliseen työuraan liittyvien tietojen merkitystä. Uutismedian välittämä tieto erilaisista opiskelumahdollisuuksista ja siitä millaiset hakumahdollisuudet aloille on, kiinnostivat tutkittavia. Myös mahdolliset opiskeluun itseensä liittyvät seikat kiinnostavat ja niiden koettiin auttavan omien suunnitelmien hahmottelussa. Myös erilaisista aloista, työurista ja työllisyysluvuista saadulla tiedolla voi olla vaikutusta tutkittavien mukaan heidän ajatteluunsa siitä, mihin kannattaisi lähteä suuntaamaan tai miten alalla tulisi itse pärjäämään. Eräs tutkittava, jonka tavoitteena on lääketieteellisessä opiskelu, kertoi lukeneensa paljon uutisia siitä, miten hankalaa opiskelemaan on päästä, ja vaikka tavoite ei ole muuttunut, unelman saavuttamisen mahdollisuuksia on voinut sitä kautta käsitellä ja arvioida.

Uutismediasta saatu tieto koettiin pohdintaa herätteleväksi ja inspiraatiota antavaksi monella tavalla kuten esimerkki 13 osoittaa. Omat ajatukset saattavat vahvistua saaduista tiedoista, mutta myös negatiivisille uutisille annetaan painoarvoa. Uutismedia voi vaikuttaa tulevaisuuden suunnitelmiin myös

laveammin arvojen kautta, antaen tietoa yhteiskunnan ja maailman epäkohdista, joihin yksilö kokee halua tehdä muutosta. Näin omia tavoitteita voi sitten lähteä muodostamaan, kuten esimerkissä 14 todetaan.

Esimerkki 14. No kyllä se sillä tavalla vaikuttaa, että se tuo niinkun itselle sellasia tietynlaisia epäkohtia tai ongelmia mihin haluais niinkun itse löytää ratkasun ja tuo sillä tavalla niinkun halua vaikuttaa tietynlaisiin asioihin. Ja samalla niinkun kun oon yhteiskunnallisia aloja miettinyt, että niinkun haluaa vaikuttaa siihen yhteiskunnan pyörimiseen ja miten yhteiskunnassa otetaan kaikki huomioon – – (HVI)

Uutismedian koettiin ennen kaikkea luovan kuvaa siitä, että omia unelmia kohti kannattaa lähteä suuntaamaan ja maailma on nuorille auki monine mahdollisuuksineen. Kaikki tutkittavat kokivat, että uutismedia välittää käsitystä, että heidän tavoitteensa ovat saavutettavissa ja että niitä kohti kannattaa pyrkiä. Todennäköisesti se tulee vaatimaan työtä ja tavoitteiden saavuttamiselle on olemassa haasteita, mutta uutismedian vaikutus oli tutkittavien mukaan positiivinen, kuten esimerkissä 15 kuvataan.

Esimerkki 15. – – kyllä sellanen kuva että pystyy saavuttamaan tosi paljon, että sen takia mäkin uskallan haaveilla niin sellasista niinkun ns. isoista asioista, mitkä ei oo vaikka jonain aikana ollut mahdollisia. Että, kyllähän se on just sillei, median levittämää kuvaa. Ja jos mediassa vaikka on joku artikkeli nuorista, et joku nuori on just saavuttanut jotain isoo niin kyllähän se heti antaa mullekin sellasta itsevarmuutta ja päättäväisyyttä, että mäkin pystyn saavuttamaan asioita. Niinkun, en välttämättä just niitä, mutta just kun niistä uutisoidaan ja niistä saavutuksista, niin se antaa myös mulle sellasta varmuutta haaveilla isosti. (HIII)

Tutkittavat kokevat uutismedian tukevan heidän käsitystään omien suunnitelmiansa ja tavoitteidensa saavutettavuudesta ja jopa antavan sille vahvistusta. Vertaisryhmään samaistuminen ja mallin ottaminen on merkityksellistä omien mahdollisuuksien arviointia tehdessä ja suunnitelmia kartoitettaessa. Samalla kokemukset osoittavat kuinka tulevaisuuden toimintamahdollisuudet muodostuvat selkeästi vahvemiksi, kuin nuorten asema ja mahdollisuudet vaikuttaa ja päättää asioista tällä hetkellä. Uutismedia tukee

nuorten tulevaisuuden toimintamahdollisuuksia ja uskoa itseensä aivan toisella tavalla, kuin toimijuutta ja osallisuutta nuorina henkilöinä.

9 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tässä luvussa tarkastelen tutkimuksen edellä kuvattuja keskeisiä tuloksia suhteessa teoreettiseen viitekehykseeni. Tulosten tarkastelua seuraa tutkimuksen eettinen arviointi ja tulosten luotettavuuden arviointi, jota olen koostanut ja reflektoinut koko tutkimuksen teon ajan. Lopuksi pohdin vielä, millaisia johtopäätöksiä tutkimukseni tuloksista voidaan tehdä ja mikä merkitys tutkimuksellani yleisesti ottaen on.

9.1 Tulosten tarkastelu

Suomalaisen koulutusjärjestelmän pääpiirteitä pohdittaessa aktiivisen, hyvän kansalaisen sekä tulevaisuuden toimijan kasvattaminen on keskeistä. Lasten ja nuorten osallisuuden ja toimijuuden tukeminen on tavoitteellista ja toivottua. Tutkimukseni osoittaa, että mediassa esillä olevat nuoriin ja nuoruuteen liittyvät diskurssit, joiden kokonaisuus rakentaa median nuorikuvaa, on nuorten itsensä mielestä kapea. Diskurssin ei koeta edustavan nuoria kokonaisuudessaan, vaan korostavan yleistävällä tavalla nuoria homogeenisena ryhmänä. Samalla tutkittavat nuoret kokevat, että heidän ajatuksiinsa ja toimiinsa suhtaudutaan alentuvasti ja nuorten asema uutismediassa ja yhteiskunnassa on marginaalinen. Median välittämä diskurssi on vahvasti aikuislähtöinen eikä vahvista nuorten omaa toimijuuden kokemusta.

Nuorten tutkittavien kokemuksen mukaan uutismedian aikuislähtöisyys hallitsee paitsi käsiteltyjä aiheita myös näkökulmia ja tapaa, joilla nuorten elämän ilmiöitä lähestytään. Tutkittavat toivat esiin sen, miten aikuislähtöinen uutismedia ei välttämättä ymmärrä nuorten ajatuksia ja toimintaa niin kuin se on tarkoitettu, vaan motiiveja ja toimintatapoja arvotetaan ulkoapäin. Toimijuuden mahdollisuus vähenee, kun keskeiseksi nousee ikäkysymys ja nuoruuteen yleisesti liitetyt olettamukset kokemattomuudesta, ymmärtämättömyydestä ja

vastuuttomuudesta. Näin uutismedia osaltaan ylläpitää diskurssia, joka vahvistaa nuorten toimijuuden marginaalisuutta.

Uutismedialla on vahva asema institutionaalisenä tiedonvälittäjänä ja keskustelun herättäjänä (Palsa 2016). Tämä ajatus toistui tutkittavien vastauksissa median merkityksestä. Uutismedian välittämän diskurssin myös koetaan ruokkivan yleisesti yhteiskunnallista ja kulttuurista tapamme määrittellä ja ymmärtää nuoria. Yleisellä diskurssilla nuoriin liittyen sekä yksittäisillä uutisaiheilla koettiin olevan vaikutusta siihen, miten nuoriin suhtaudutaan ja miten yleistävä käsitys aiheuttaa ennakkoluuloja ja oletuksia nuoria kohdattaessa. Mielipidevaikuttaminen on yksi median keskeisistä tehtävistä ilmiöitä esiin nostettaessa. Tässä suhteessa tutkittavat kuitenkin kokivat ongelmalliseksi yleistävän näkökulman, joka helposti luokittelee kaikki nuoret yksisilmäisesti massaksi.

Syitä tälle massaluokittelulle voi olla monia. Joko kielenkäytöllisesti todetaan turvallisemmaksi luokitella nuoret yhtenäisenä joukkona kuin määrittellä tarkempia viiteryymiä, mikä saattaisi leimata tietynlaisia nuoria vahvemmin. Toisaalta syynä voi olla nuorten alisteinen asema, minkä mukaisesti uutismediassa tarkempi määrittely ei palvele laajemmin valtaosaa aikuisista mediankäyttäjistä. Lasten oikeuksia pohtivassa artikkelissaan Mirja Satka ja Johanna Moilanen (2004) tulkitsivat lapsuuteen liittyvän vapauden ja mahdollisuuksien ideologian joutuneen laskusuhdanteen kouriin, mikä näkyi 2000-luvun alussa mediassakin uuskonservatiivisena tavoitteena palauttaa sukupolvisuhteiden dynamiikka perinteiseksi. Tutkijat nostivat esiin rakenteiden hitaan muutoksen ja kehitysajatteluun perustuvat toimintatavat, joiden vaikutus heijastuu yhteiskunnan käsitykseen lasten ja nuorten kansalaisasemasta. Lasten ja nuorten osallistumisen tasot ja toimijuuden vahvistaminen voidaan ymmärtää olennaiseksi esimerkiksi sille, miten alaikäisten lasten paikka yhteiskunnallisissa suhteissa ymmärretään. Aikuisten huollon ja päätöksenteon kohteita voidaan käsitellä massoina, tarkentamatta sen suuremmin kysymyksiin yksilöllisyydestä.

Vaikka artikkeli on lähes kaksikymmentä vuotta vanha, sen esiin tuoma ongelma on edelleen ajankohtainen. Nuorten toimijuus rajoittuu vahvasti samoihin esteisiin, vaikka nuorten kokemusten mukaan nuorikuva mediassa onkin muuttunut positiivisemmaksi ja nuorten vaikutusmahdollisuudet

parantuneet. Suurin muutos on kuitenkin tapahtunut sosiaalisen median merkityksen kasvun myötä. Se on antanut nuorille uudenlaisen verkoston, jossa ilmaista itseään ja omaa toimijuuttaan aktiivisesti yksilölle luonnollisilla ja läheisillä tavoilla, sekä määrittellä itseään osana ryhmää. Sosiaalisen median vaikutus yhteiskunnallisen keskustelun herättäjänä uutismedian rinnalla on samalla kasvanut ja siellä ”tavallisetkin” nuoret saavat ajatuksensa esiin. Uutismedian ja sosiaalisen median rinnakkainen kehitys ja merkitys toinen toisilleen tulevat varmasti muokkaamaan median sisältöjä sekä erityisesti yksilöiden osallisuutta sisältöjen luomiseen tulevaisuudessa entisestään.

Tutkimuksen kannalta merkittävä tulos oli nuorten omien kokemusten ja tietojen merkitys uutismedian nuorikuvan tulkinnassa. Tutkittavat korostivat oman käsityksensä nuorista tulevan omasta elämästään ja uutismedian välittämää diskurssia ja siitä rakentuvaa nuorikuvaa tarkastellaan lähtökohtaisesti niiden kautta. Nuoren elämää elävä, ymmärtävä ja nuorten monimuotoisuutta jo omista verkostoistaan tunteva nuori ei niele purematta uutismedian nuorikuvaa. Mikä osoittaa medialukutaitoa ja kykyä tarkastella vastaanotettua viestiä myös sen taustan, suhteiden ja tarkoituksensa kannalta (Palsa 2016).

Uutismediassa esillä olevien nuorten, yksilöiden ja ryhmien koettiin edustavan nuoria yleensä ja nuorikuvaa pidettiin tältä osalta paikkansa pitävänä. Tutkittavat kuitenkin kokivat, että nämä käsitykset ja esillä olevat nuorityypit eivät useinkaan edusta tavallista nuorta, vaan käsitys nuorista pohjautuu marginaalien esillä oloon. Tämä saattaa johtaa väärään kuvaan ja diskurssiin, joka on yleistävä ja vahingollinenkin, mikäli uutismedian viestin vastaanottajalla ei ole sidoksia nuoriin ja sitä kautta tulevaa referenssiä. Negatiivinen huomio ja käsitys myös leviävät useimmiten helpommin kuin positiivinen, korjaava tieto.

Tutkittavat kuitenkin kokivat samaistuvansa uutismediassa käsiteltyihin ryhmiin ja uutisaiheisiin. Samaistumiselle ja uutisten liittämiseksi omaa itseä koskeväksi, merkityksellinen tekijä oli oma viiteryhmä. Käsitteenä pelkkä nuoret ymmärrettiin usein liian laajaksi ja moninaiseksi sidosryhmäksi. Henkilökohtaisesti koskettavaksi uutinen muuttuu, mikäli siinä käytetään nuorelle lukijalle läheisempiä määritteitä. Tämä on mielenkiintoinen seikka siihen nähden, miten paljon juuri nuoret -käsitetä käytetään uutismediassa isoa joukkoa koskevien ilmiöiden kohteena. Tutkittavat sen sijaan korostivat nuorten moninaisuutta ja omia sidosryhmiään merkityksellisenä nuorikuvan tulkinnalle ja

samaistuttavuudelle. He itse kokivat uutismedian nuorikuvan epäreilouden juuri siinä ”jos ne ajattelee, että me ollaan kaikki samanlaisia”.

Yleisten asenteiden lisäksi uutismedian välittämät sosiaaliset ja kulttuuriset merkitykset toimivat peilinä nuorille itselleen. Identiteetin muodostumiselle, sekä yksilöiden että ryhmien osalta, kielenkäytöllä ja sen muodostamilla representaatioilla on suuri vaikutus (Pietikäinen & Mäntynen 2009). On luonnollista, että nuoret pyrkivät mallintamaan omaa toimintaansa, vertailevat itseään toisiinsa ja samalla reflektovat omaa identiteettiään. Yksilö identifioi sekä itseään että osallisuuttaan ryhmään diskurssien rakentamassa sosiaalisessa todellisuudessa, suhteuttaen omaa toimintaansa kollektiivisiin normeihin ja toiminnan tapoihin, joita media välittää ja ylläpitää (Tuomela & Mäkelä 2011).

Kommunikatiivisessa, merkityksiä välittävässä sosiaalisessa todellisuudessa, siinä miten ilmiöitä käsitteellistetään, nousee merkitykselliseksi myös se mitä jätetään kulloinkin huomioimatta (Pietikäinen & Mäntynen 2009). Näkökulma ja ilmaisun tarkoitus palvelevat jotakin käsitystä, joka on kulttuurisesti keskiössä. Keskeinen kysymys voi olla, vaikka se, mikä asema alaikäisille nuorille lapsina voidaan ja halutaan antaa. Medialla on myös tavoitteita välittämässä viestin suhteen ja agenda vaikuttaa ihmisten toimiin ja mielipiteisiin (Palsa 2016). Tiettyjen merkitysten ja ilmiöiden esiin nostamisella on vaikutuksia sekä positiivisessa että negatiivisessa mielessä. Uutisointi ei pelkästään kannusta toimimaan tietyllä tavalla. Nuorten monimuotoisuuden ja ikäryhmän heterogeenisyyden jättäminen taustalle uutismediassa, saa nuoret sekä kriittiseksi nuorikuvaa kohtaan että myös herättää halua rikkoa annettua käsitystä omalla toiminnalla.

Kolmas keskeinen tulos tutkimukselle oli nuorten kokemus omista mahdollisuuksistaan tulevaisuudessa. Ensinnäkin tutkimus osoitti uutismedian merkityksen osana tutkittavien nuorten tulevaisuuden suunnittelua. Tiedonjakamisen perustehtävää toteutetaan välittämällä monipuolisesti informaatiota erilaisista opiskelu- ja uravalinnoista sekä herättämällä ajatuksia omien mielenkiinnonkohteiden potentiaalisesta hyödyntämisestä tässä suhteessa. Nuorten tulevaisuuden suunnitelmat ja tavoitteet eivät synny tyhjiössä, vaan kuten muukin identiteetti, vuorovaikutuksessa sosiaalisen todellisuuden välittämiin viesteihin. Uutismedian jakamat kokemukset ja malli

olivat tutkimukseen osallistujille merkittäviä tekijöitä omien suunnitelmien tekemisen sekä niihin luottamisen kannalta.

Tutkittavat korostivat uutismedian viestin olevan heidän toimijuuttaan kaikin tavoin tukeva, kun kyse on tulevaisuuden suunnitelmista. Uutismedian koettiin luovan raamit sille, millaisia asioita tavoitteiden saavuttaminen vaatii, mutta samalla vahvistavan ajatusta, että omien unelmien tavoittelu on mahdollista ja kannattavaa. Tämä on äärimmäisen positiivinen kokemus, mutta tuloksena sen merkitys korostaa entisestään nuorten marginaalista toimijuutta tässä hetkessä ja elämäntilanteessa, jossa tutkittavat korostivat uutismedian välittämää alentuvaa suhtautumista nuoriin toimijoina.

Suhteessa nuorten kokemukseen tämänhetkisistä uutismedian esiintuomista toimijuuden rajoitteistaan, tulevaisuuden voimaannuttava valta oman elämän päätöksissä edustaa kehityspsykologista becoming -näkemystä (Stenvall 2018). Tällöin toimijuudelle keskeiseksi tekijäksi muodostuu aikuisuus, joka antaa yksilölle resurssit toimia tavoitteidensa mukaisesti omassa kontekstissaan (Eteläpelto ym. 2011; Husa 2012). Tutkimuksen tuloksia tarkastellessa tämä lähtökohta erottuu selvästi nuorten kokemuksissa. Aikuiskeskeinen uutismedia vahvistaa kulttuurillisia käsityksiä nuorista vasta elämää opettelevina yksilöinä, aktiivisen ja tiedostavan toimijan sijaan. Toimijuus ja sen merkitys ovat aikuisuuden myötä vahvistuvia ilmiöitä.

Tutkimus antaa viitteitä uutismedian merkityksestä ja asemasta sen kielellisen todellisuuden viestin välittäjänä, jossa nuoret omaa toimijuuttaan rakentavat. Nuoriin liittyvän diskurssin aikuislähtöisyys ja kapea-alaisuus vaikuttavat nuorten yhteiskunnalliseen asemaan, mikä on varmasti sekä lähtökohta että seuraus, kuten diskurssin määritelmäänkin kuuluu (Husa 1995; Jokinen ym. 2016). Toimijuuden kokemukseen ja oman äänen esille saamiseen, verkostoitumiseen ja vaikuttamiseen liittyvien mahdollisuuksien käsitykset ovat nuorilla kuitenkin monimuotoisemmat, kuin pelkän uutismedian välittämät resurssit. Heidän sosiaalinen ja kulttuurinen todellisuutensa on muuttunut jo fyysisesti rajattomaksi ja sen luomat mahdollisuudet toimijuudelle ja sen kokemiselle ovat laajemmat kuin voimme kuvitellaakaan.

9.2 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Tässä tutkimuksessa on noudatettu Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (2012) asettamia ohjeita hyvistä tutkimuseettisistä käytännöistä liittyen vastuullisuuteen, uskottavuuteen ja tutkimuksen toimintatapoihin. Tutkimuksen merkittävimmät tutkimuseettiset kysymykset liittyvät ensimmäiseksi aiheen tutkittavuuteen ja tutkimuksen reliabiliteettiin, toiseksi tutkimuksen kohteena olevien ikään, asemaan ja tutkimuksen toteuttamiseen tähän liittyen sekä kolmanneksi tutkijan asemaan ja omiin tulkintoihini tulosten analyysissa ja auki kirjaamisessa.

Ensinnäkin tutkimuskysymysten eettinen tarkastelu useista eri näkökulmista on ihmistä ja hänen kokemusmaailmaansa tutkittaessa erittäin tärkeää (Kallio 2010). Arvioiva ja rehellinen pohdinta siitä voiko tutkimuskysymysten mukaista tutkimusta suorittaa ja millaisia tuloksia tutkimuksella on tarkoitus saavuttaa ovat olleet keskeisessä osassa, etenkin tutkimusta suunnitellessani ja ilmiön merkitystä ohjaajani kanssa arvioidessani. Tutkimusta tehtäessä, erityisesti tulkinnanvaraista tutkimusta ihmistieteissä, tutkija itse on eettisen työskentelyn kannalta kaikkein tärkein työkalu (Kallio 2010). Laadullinen tutkimus voidaan määritellä tutkijan ja aineiston väliseksi dialogiksi, jonka lomassa tutkimusongelma rakentuu ja vastaukset alkavat hahmottua (Juvonen 2015), mikä kuvastaa juuri tutkijan eettistä vastuuta tutkimukseen liittyviä ratkaisuja tehdessä ja niitä arvioitaessa.

Olen pyrkinyt refleктоimaan ja arvioimaan omaa toimintaani, suhdettani tutkimuskysymyksiin sekä tekemiäni ratkaisuja ja päätelmiä aktiivisesti koko tutkimuksen teon ajan. Tutkimuksen teko on eettisiä kysymyksiä täynnä tutkimusaiheen valinnasta tutkimusraportin viimeisen sanaan saakka. Tutkimuksen kohde sekä siihen liittyvät erityispiirteet ja tutkimuksen tarkoitus ovat aukikirjoitettu jo hyvissä ajoin ennen tutkimuksen aloittamista. Eettisten kysymysten pitäminen mielessä läpi koko tutkimuksen ja kirjoittamalla auki jokainen tutkimuksen vaihe ja tutkimukseen liittyvä kysymys ja tulkinta, on pyritty tekemään tutkimusraportista selkeä, johdonmukainen ja luotettava, niin eettisesti kuin tieteellisestikin (Tuomi & Sarajärvi 2018).

Laadullisessa tutkimuksessa, kun tutkitaan elämismailmaa, jonka osia sekä tutkija että tutkittavat ovat, ei tutkija voi ulkoistaa itseään merkitysyhteyksistä. Tämä on myös Varton (2005) mukaan laadullisen

tutkimuksen vaatimus. Asioiden merkityksiä ei ole mahdollista ymmärtää, jos ei pystytä näkemään niiden laatuja ja suhteita. Tässä suhteessa tutkimukselle edullista on, että tutkin omaa kulttuuriani, jonka diskursiiviset merkityssuhteet ja jopa piilomerkitykset ovat minulle tuttuja. Samoin nuorten maailma ja heidän elämänskysymyksensä ovat minulle tuttuja työni kautta, vaikka omasta nuoruudestani alkaakin olla aikaa. Tämä voi toisaalta olla myös tutkimuksen luotettavuutta heikentävä tekijä, omien käsitysteni ja mahdollisesti tiedostamattomien oletusteni kautta.

Kun tutkimuksen kohteena ovat nuoret, täytyy tutkijan aivan erityisellä sensitiivisyydellä reflektoida omaa asemaansa ja suhdettaan nuoriin ja nuoruuteen, koska nämä vaikuttavat sekä tutkimusprosessin kulkuun, haastattelutilanteeseen että tulosten analyysin lähtökohtiin (White ym. 2017). Tämä näkökulma toikin tutkimuksen teolle käytännössä muutamia erityiskysymyksiä, kuten miten haastateltavat kontaktoidaan ja miten tutkittaville voidaan kertoa tutkimuksesta mahdollisimman ymmärrettävästi (Honkatukia 2018). Pohdin paljon, millaisin sanankääntein tiedotan tutkimuksesta, millaista sähköpostitse käydyn alkukeskustelun on hyvä olla ja millaiset haastattelukysymykset palvelevat tutkimusta mahdollisimman hyvin.

Lisäksi tutkittavien hankkimisen haaste ja tuttavieni kautta tutkittavien etsiminen alkuperäisen suunnitelman pettäessä, nosti esiin myös eettisen kysymyksen siitä, miten oikein ja luotettavaa on tutkia tuttaviansa kautta löytyneiden nuorten käsityksiä. Tämä kysymys ei kuitenkaan mielestäni ole merkityksellinen tämän tutkimuksen osalta, sillä kuten sanottu, vain osa tutkimukseen osallistujista liittyi läheisesti omiin tuttaviini ja osa tutkittavista tuli täysin ulkopuolelta saatuaan välitetyn tiedon tutkimuksesta. En myöskään koskaan ollut aiemmin tavannut tai ollut missään yhteydessä niihin tutkimuksen osallistujiin, joiden huoltaja tai muu läheinen aikuinen toimi yhteyden välittäjänä. Näin koen tutkimusotokseni sekä eettiseksi että haastatteluista saadun tiedon siinä mielessä luotettavaksi.

Konkreettisten käytäntöihin liittyvien ratkaisujen lisäksi erityishuomiota on vaatinut tutkijan positio, suhde nuoriin ja nuoruuteen sekä tutkittavien ja tutkijan välinen valtasuhde (Juvonen 2015). Nuorten sensitiivinen kohtaaminen ja heidän kokemustensa ja yksilöllisyytensä tunnustaminen ja arvostaminen ovat olleet tutkimuksen teon sekä metodien valinnan kannalta olennaisia tekijöitä. Edellä

olen kuvannut tutkimuksen teon eri vaiheita ja pyrkinyt tuomaan esiin millaisin keinoin olen ratkaissut nuoriin tutkittaviin liittyviä kysymyksiä.

Tutkimuksen luotettavuutta arvioitaessa on tarkasteltava kriittisesti mikä merkitys tutkittavien käsityksille muodostui haastattelujen virikemateriaalina olleista neljästä uutisartikkelista. Etukäteen valittujen uutisartikkelien aiheet ja näkökulmat loivat kontekstin, jota vasten median nuorikuvaa oli mahdollista käsitellä. Kysyin jokaista referenssiartikkelia tarkasteltaessa haastatteluissa, onko artikkelityyppi haastateltavalle tuttu sekä esiintyykö vastaavan kaltaisia artikkeleita uutismediassa hänen kokemuksensa mukaan. Virikemateriaalina olevien artikkelien tapa käsitellä nuoria ja tuoda esiin nuoriin liittyviä ilmiöitä oli kaikille tutkittaville tuttu.

Kaikkien uutisartikkelien läpikäynnin jälkeen kysyin jokaiselta haastateltavalta vastaavatko referenssiartikkelit hänen käsitystään siitä, millaisia nuoriin liittyviä artikkeleita uutismediassa on näkyvillä ja puuttuiko esiintuomistani näkökulmista vielä joku uutismediassa nähty tapa tuoda nuoria esiin. Tutkittavat eivät osanneet eritellä minkään näkökulman puuttumista vaan kokivat valittujen artikkeleiden edustavan melko hyvin uutismedian tapaa käsitellä nuoria: näkökulmia oli useita, artikkelit edustivat sekä positiivista että negatiivista suhtautumista nuorten toimintaan, mukana oli sekä yksilöistä että nuorista yleisesti kertovia uutisartikkeleita. Mahdollisuus jonkun näkökulman puuttumiselle tuli kuitenkin todettua ja yksi tutkittava koki yleisen keskustelun olevan negatiivisempaa kuin se käsitys mikä virikeartikkelien pohjalta voi muodostua.

Perusteet kyseisten virikeartikkeleiden valinnalle olivat lähtökohtaisesti niissä kommentteissa, joita sain 18–vuotiaalta nuorelta, joka luki etukäteen valitsemani artikkelit. Virikeartikkeleiden aiheet ovat kuitenkin varsin yleisesti mediassa esillä olevia, mikä myös osoittaa juuri kyseisten uutisaiheiden käsittelyn tutkimuksen kontekstina. Ilmastoaktivismi on verkkohaun mukaan mainittu Helsingin Sanomien julkaisuissa 29 900 kertaa ja Greta Thunberg 284 000 kertaa. Ylen julkaisuissa vastaavat luvut ovat 33 200 sekä 34 700. Nuoret ja korona hakusanoilla löytyy 4 180 000 julkaisua Yleltä ja 3 380 000 julkaisua Helsingin Sanomilta. Molybros sisällöntuottajista uutisotsikoita on vähemmän, mutta Youtube on alle 45–vuotiaiden aikuisten eniten käyttämä media (Koskela 3.2.2021), mikä tukee aiheen mukaan ottoa virikeartikkeleihin.

Tunnistan virikemateriaalin vaikutuksen tutkimuksen luotettavuutta heikentävänä tekijä, mutta koen niiden käytön olleen välttämätöntä, jotta tutkittavilla ylipäättään olisi mielessä jonkinlainen käsitys siitä mitä ja miten uutismediassa nuorista on viime aikoina uutisoitu.

Teemahaastattelun luotettavuus metodina tieteellisin kriteerein arvioituna, todellisuuden moni-ilmeisten ilmiöiden avaajana yksilöiden kokemusmaailman pohjalta, vaatii myös eettistä pohdintaa. Tutkimustulosten luotettavuuden arvioinnissa on otettava huomioon ovatko teoriasta johdetut käsitteet olleet olennaisesti ilmiöstä kertovia, onko teemahaastatteluilla hankittu aineisto sisällöltään haluttuja merkityksiä omaava ja onko aineiston analyysissä muodostetut koodit ja merkitykset tavoitettu niiden todellisen luonteen mukaisiksi (Hirsjärvi & Hurme 1995). Tutkimuksen tuloksia esitellessäni olen tuonut omaa tekstiäni ja tulkintaani tukevia esimerkkejä aineistosta, jotka samalla antavat äänen tutkittaville itselleen.

Lisäksi olen reflektoinut tutkimushaastatteluihin ja niiden kulkuun liittyen sitä, mikä merkitys vuorovaikutuksellamme on ollut annetuille vastauksille ja niiden muotoilulle. Omalla aktiivisella kuuntelullani ja kiinnostuksen osoittamisella olen osallistunut aktiivisesti vastausten tuottamiseen, mihin myös kysymysten muotoilulla ja suuntaamisella on ollut vaikutus (Ruusuvuori & Tiittula 2005). Tämä on kuitenkin tavallista haastattelututkimusta tehdessä ja merkityksellisempää tutkimuksen kannalta on varmistaa, että tutkittavat tulkitsevat kysymykset niin kuin on tarkoitettu (Ruusuvuori & Tiittula 2005). Tutkimushaastatteluiden kautta kerätty aineisto antoi tutkimuksen kannalta merkityksellistä tietoa, mikä oli ensisijainen tarkoitus. Oman osallisuuteni ja aktiivisuuteni haastatteluissa koen vaikuttaneen vahvimmin juuri haastattelutilanteen luonteeseen, erityisesti tutkittavien avointa pohdintaa rohkaisevana tekijänä.

Tutkimuksen luotettavuuden pohdinnalle olennaista on tunnistaa laadullisen tutkimuksen merkitys ilmiön ymmärtämiselle (Alasuutari 1999). Tutkimuksen tarkoitus on ollut lähtökohtaisesti pyrkiä keräämään nuorten kokemuksia ja käsityksiä uutismedian tavasta käsitellä nuorten ikäryhmää ja siihen liittyviä ilmiöitä. Tässä tehtävässä olen suoriutunut, noudattamalla tutkimustyölle asetettuja eettisiä ohjeita ja toimintatapoja. Olen pyrkinyt kaikin tavoin tarkastelemaan aineistoani ja arvioimaan muodostamiani johtopäätöksiä objektiivisesti ja avoimin mielin. Tutkimuksen kaikki vaiheet on raportoitu tähän

tutkielmaan tarkasti ja totuudenmukaisesti. Koen, että tutkimuksen eettisyyden ja luotettavuuden takaamiseksi olen tehnyt kaiken niin hyvin kuin olen voinut.

9.3 Jatkotutkimusmahdollisuudet ja tulosten hyödyntäminen

Tutkimukseni tarkoituksena oli saada selville nuorten omia ajatuksia uutismedian nuoridiskurssiin liittyen sekä pyrkiä ymmärtämään millaisia mahdollisia vaikutuksia median tavalla puhua nuorista voi olla nuorten toimijuuden kokemukselle. Tutkimuksen teon aikana jouduin useasti rajaamaan sosiaalisen median merkitystä ja sen käyttöön liittyviä tekijöitä, niin teoriaan perehtyessäni kuin tutkittavien haastattelujen ja tutkimusaineiston tarkastelun osalta. Sosiaalisen median nuorikuvaa ja sen mahdollistamaa tapaa ilmaista omaa nuoruutta olisi jatkossa mielenkiintoista ja tärkeää tutkia laajasti, sosiaalisen median ollessa niin valtava osa nuorten elämänpiiriä nykyisin. Sosiaalisen median vaikutus nuorten identiteetin muodostumisessa ja toimijuuden kokemuksessa on erilainen kuin uutismedian, nuorten ollessa itse äänessä ja vaikuttamassa siihen millaista tietoa jaetaan ja haetaan.

Toinen lisätietoa tuottava jatkotutkimusmahdollisuus olisi nuorista ja nuoruudesta esiintyvien diskurssien ja niihin liittyvien kokemusten tutkiminen määrällisiä tiedonkeruulinstrumentteja käyttämällä. Kvantitatiivisella tutkimuksella olisi mahdollista saada määrällisiä tuloksia ja yleistettävämpää tietoa nuorten kokemuksista. Tämänkaltaisen tutkimus voisi olla mahdollista toteuttaa Nuorisobarometri -tyyppisenä arvoja ja asenteita tarkastelevana tutkimuksena. Myös esimerkiksi ikäihmisten vastaavan kaltaisten mediakokemusten tutkiminen voisi tuoda mielenkiintoisen näkökulman ja lisän median retoriikan tulkinnoille.

Tutkimukseni tuloksia voidaan hyödyntää lisäämään tietoisuutta ja ymmärrystä siitä, mikä merkitys uutismedian ja yleensä median tavalla käsitellä nuoria ihmis- ja ikäryhmänä on. Nuorten kanssa toimivat koulutuksen, kasvatustyön ja nuorisotyön ammattilaiset voivat konteksteissaan käsitellä nuorten kanssa median välittämää nuorikuvaa. Tutkimus osoitti, että median välittämä kuva nuorista synnyttää oletuksia ja odotuksia, joiden kautta nuoret itse refleктоivat itseään ja omaa toimintaansa ja vertaavat itseään toisiin ikäluokkansa edustajiin. Tutkittavat kokivat myös uutismedian välittämän nuorikuvan vaikuttavan muiden ihmisten käsitykseen ja oletuksiin nuorista ikäryhmänä, mikä

saattaa vaikuttaa jopa siihen, miten nuoriin yleisesti suhtaudutaan. Tämänkaltaisten kysymysten käsittely mediakasvatuksen osana, pohdittaessa median vaikutusta ja asemaa yhteiskunnassa, olisi aiheellista. Samoin nuorten itsetuntoon ja hyvinvointiin liittyen olisi tärkeää käsitellä median jakaman mallin ja odotusten vaikutuksia useammassa ikäryhmässä.

Tutkimustuloksista hyötyisi kuitenkin eniten uutismedia itse. Nuorten toimijuuden tukeminen tulevaisuudessa edellyttää monimuotoisempaa nuorikuvaa ja positiivisempaa nuoridiskurssia yleisessä keskustelussa. Media heijastelee yhteiskunnan tilaa ja arvoja, välittäen informaation lisäksi suuntamerkkejä julkiselle keskustelulle, joten uutismedian tapa tuoda nuoria esiin on merkityksellinen ikäryhmän kollektiiviselle toimijuudelle. Nuorten äänen lisääminen ja nuorten nostaminen marginaalista uutismedian sisällöissä, tukisi entisestään nuorten kokemusta aiempaa positiivisemmasta suhtautumisesta heitä kohtaan. Nuorten toimijuuden vahvistaminen ja sen hyväksyminen uutismediassa mahdollistaisi kenties nuorille vahvemman roolin ja näkyvyyden toimijoina, jollaisia he voisivat olla ja jollaisia he jo ovat.

10LÄHTEET

- Aaltonen, S. 2012. Elämän umpisolmuja avaamassa. Toimijuus ja institutionaaliset rajat nuorten siirtymissä. Teoksessa: Pekkarinen, E., Vehkalahti, K. & Myllyniemi, S. (toim.) Lapset ja nuoret instituutioiden kehyksissä. Nuorten elinolot -vuosikirja 2012. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 131. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinninlaitos & Valtion nuorisoasiain neuvottelukunta, 180–191.
- Alasuutari, P. 1999. Laadullinen tutkimus. Tampere: Vastapaino.
- Ammatillisten perustutkintojen perusteiden toimeenpano ammatillisessa peruskoulutuksessa. 2015. Oppaat ja käsikirjat 2015:10 Helsinki: Opetushallitus. Tarkasteltu 3.3.2021 [168861_ammattillisten_perustutkintojen_perusteiden_toimeenpano_ammattillisessa_perusk.pdf \(oph.fi\)](#)
- Archer, M. 2003. Structure, Agency and the Internal Conversation. Cambridge University Press.
- Bandura, Albert. 1986. Social foundations of thought and action: a social cognitive theory. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
- Côte, J. 2019. Youth development in identity societies: paradoxes of purpose.
- Erikson, E. 1982. Lapsuus ja yhteiskunta. Jyväskylä: Gummerus.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Eteläpelto, A., Heiskanen, T. & Collin, K. 2011. Vallan ja toimijuuden monisäikeisyys. Teoksessa: Eteläpelto, A., Heiskanen, T. & Collin, K. (toim.) Valta ja toimijuus aikuiskasvatuksessa. Helsinki: Kansanvalistusseura ja Aikuiskasvatuksen Tutkimusseura, 11–30.
- Evans; Karen. 2002. Taking Control of their Lives? Agency in Young Adult Transitions in England and the New Germany, Journal of Youth Studies, 5:3, 245–269.

- Foucault, M. 2000. Tiedon arkeologia. Tampere: Vastapaino
- Goller, M., Paloniemi, S. 2017. Agency at Work, Learning and Professional Development: An Introduction. Teoksessa: Goller, M., Paloniemi, S. (toim.) Agency at work - An Agentic Perspective on Professional Learning and Development. Cham: Springer International Publishing AG, 1–14.
- Gordon, T. 2005. Toimijuuden käsitteen dilemmoja. Teoksessa: Meurman-Solin, A. & Pyysiäinen, I. (toim.) Ihmistieteet tänään. Helsinki: Gaudeamus, 114–130.
- Helén, I. 2004. Hyvinvointi, vapaus ja elämän politiikka: foucaultlainen hallinnan analytiikka. Teoksessa Rahkonen, K. (toim.) Sosiologisia nykykeskusteluja. Helsinki: Gaudeamus, 206–236.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 1995. Teemahaastattelu. Helsinki: Yliopistopaino
- Honkatukia, P., Kiilakoski, T. & Suurpää, L. 2018. Aineistosta analyysiin. Teoksessa: Kiilakoski, T. & Honkatukia, P. (toim.) Miten tutkia nuoria ja nuorisotyötä. Tampere: Vastapaino, 351–369.
- Husa, S. 1995. Foucaultlainen metodi. Niin ja näin 3/95, 42–48. Tarkasteltu 28.4.2021 <https://netn.fi/sites/www.netn.fi/files/netn953-14.pdf>
- Husa, S. 2012. Michel Foucault. Tieto, valta ja kasvatustieteet. Teoksessa Aittola, Tapio (toim.) Kasvatustieteiden suunnannäyttäjät. Helsinki: Gaudeamus, 261–287.
- Jokinen, A. & Juhila, K. 2016. Valtasuhteiden analysoiminen. Teoksessa: Jokinen, A., Juhila, K. & Suoninen, E. Diskurssianalyysi: Teoriat, peruskäsitteet ja käyttö. Tampere: Vastapaino, 75–108.
- Jokinen, A., Juhila, K. & Suoninen, E. 2016. Diskursiivinen maailma. Teoreettiset lähtökohdat ja analyttiset käsitteet. Teoksessa: Jokinen, A., Juhila, K. & Suoninen, E. Diskurssianalyysi: Teoriat, peruskäsitteet ja käyttö. Tampere: Vastapaino, 25–50.
- Juvonen, Tarja. 2015. Sosiaalisesti kontrolloitu, hauraasti autonominen: nuorten toimijuuden rakentuminen etsivässä työssä. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisu 165.
- Kallio, K., 2010. Lasten ja nuorten epäsuoran kohtaamisen etiikka. Teoksessa: Lagström, H., Pösö, T., Rutanen, N., & Vehkalahti, K. (toim.) Lasten ja nuorten tutkimuksen etiikka. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, 163–187.

- Kauppila J., Kauppila, P. A., 2015. Hyvinvointivaltio toimijuuden tukena. Teoksessa: Kauppila, P., Silvonen J., Vanhalakka-ruoho M. (toim.) Toimijuus, ohjaus ja elämäntulkku. Publications of the University of Eastern Finland: Reports and Studies in Education, Humanities and Theology, 17–38.
- Kiili, J. 2011. Lasten osallistuminen, kansalaisuus ja sukupolvien hallinta. Teoksessa: Satka, M., Alanen, L., Harrikari, T. & Pekkarinen, E. (toim.) Lapset, nuoret ja muuttuva hallinta. Tampere: Vastapaino, 167–204.
- Koskela, M. 3.2.2021. Tällaisia ovat Molybros-kanavan kaverukset, jotka käräyttivät alaikäistä seuraa etsiviä miehiä – läpilyönti Youtubessa vaatii yhä enemmän. Yle Uutiset. Tarkasteltu 7.5. <https://yle.fi/uutiset/3-11765780>
- Kotiranta, T. & Virkki, T. 2011. Toimijuus ja sosiaalisen toiminnan teoria. Teoksessa: Kotiranta, T., Niemi, P. & Haaki, R. (toim.) Sosiaalisen toiminnan perusta. Helsinki: Gaudeamus, 113–132.
- Kronqvist, E. & Pulkkinen, M.-L. 2007. Kehityopsykologia – Matkalla muutokseen. Helsinki: WSOY
- Kuntalaki 10.4.2015/410. [Kuntalaki 410/2015 - Ajantasainen lainsäädäntö - FINLEX®](#)
- Kuusela, P. 2011. Sosiaalitieteet, sosiaalisuus ja sosiaalisen toiminnan teoria. Teoksessa: Kotiranta, T., Niemi, P. & Haaki, R. (toim.) Sosiaalisen toiminnan perusta. Helsinki: Gaudeamus, 51–71.
- Linnakylä, P. 2000. Lukutaito tiedon ja oppimisen yhteiskunnassa. Teoksessa: Sajavaara, K. & Piirainen-Marsh, A. (toim.) Kieli, diskurssi ja yhteisö. Jyväskylän yliopisto: Soveltavan kielentutkimuksen keskus, 107–132.
- Lukion opetussuunnitelman perusteet. 2015. Määräykset ja ohjeet 2015:48. Helsinki: Opetushallitus Tarkasteltu 3.3.2021 [172124 lukion opetussuunnitelman perusteet 2015.pdf \(oph.fi\)](#)
- Mazzarella, S. 2007. Why Is Everybody Always Pickin' on Youth? Moral Panics about Youth, Media and Culture. Teoksessa: Mazzarella, S. (toim.) 20 questions about Youth and the Media. Peter Lang, 45–60.
- Mulari, H. & Vilmilä, F. 2016. Medioitunutta vapaa-aikaa – näkökulmia vuorovaikutukseen ja mediaharrastuksiin. Teoksessa: Merikivi, J., Myllyniemi, S. & Salasuo, M. (toim.) Media hanskassa. Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimus 2016 mediasta ja liikunnasta. Opetus- ja

- kulttuuriministeriö. Valtion liikuntaneuvosto. Nuorisoasiain neuvottelukunta. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 184, 125–136.
- Nurmi, J.-E., Ahonen, Y., Lyytinen, H. Lyytinen, P., Pulkkinen, L. & Ruoppila, I. 2014. Ihmisen psykologinen kehitys. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Nuorisolaki 2016/1285. Annettu Helsingissä 21.12.2016. [Nuorisolaki 1285/2016 - Säädökset alkuperäisinä - FINLEX®](#)
- Palsa, L. 2016. Medialukutaito tukee kasvua ja osallistumista yhteiskuntaan. Teoksessa: Merikivi, J., Myllyniemi, S. & Salasuo, M. (toim.) Media hanskassa. Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimus 2016 mediasta ja liikunnasta. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Valtion liikuntaneuvosto. Nuorisoasiain neuvottelukunta. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 184, 137–145.
- Pekkarinen, E. & Vehkalahti, K. Instituutiot lapsuutta ja nuoruutta rakentamassa – lapset ja nuoret instituutioita uudistamassa. Teoksessa: Pekkarinen, E., Vehkalahti, K. & Myllyniemi, S. (toim.) Lapset ja nuoret instituutioiden kehyksissä. Nuorten elinolot -vuosikirja 2012. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 131. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinninlaitos & Valtion nuorisoasiain neuvottelukunta, 9–21.
- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. 2014. Määräykset ja ohjeet 2014:96. Helsinki: Opetushallitus. Tarkasteltu 3.3.2021 [perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014.pdf \(oph.fi\)](#)
- Pietikäinen, S. & Mäntynen, A. 2009. Kurssi kohti diskurssia. Tampere: Vastapaino.
- Puuronen, V. 1997. Johdatus nuorisotutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Raatikainen, P. 2005. Ihmistieteet – tiedettä vai tulkintaa? Teoksessa: Meurman-Solin, A. & Pyysiäinen, I. (toim.) Ihmistieteet tänään. Helsinki: Gaudeamus, 39–61.
- Reguillo, R. 2009. The warrior's code? Youth, Communication and Social Change. Teoksessa: Tufte, T. & Enghel, F. (toim.) Yearbook 2009. Youth engaging with the world. Media, Communication and the Social change. The International Clearinghouse on Children, Youth and Media. Nordicom University of Gothenburg, 21–39.

- Ruusuvuori, J. & Tiittula, L. 2005. Tutkimushaastattelu ja vuorovaikutus. Teoksessa: J. Ruusuvuori & L. Tiittula (toim.) Haastattelu. Tutkimustilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Vastapaino, 22–56.
- Ricoeur, P. 2000. Tulkinnan teoria. Diskurssi ja merkityksen lisä. Helsinki: Tutkijaliitto.
- Saldaña, J. 2013. The Coding Manual for Qualitative Researchers. Sage
- Satka, M. & Moilanen, J. 2004. Lasten mukaan ottamisen ja poissulkemisen paikat – suomalaisten sukupolvisuhteiden siirtymät ja lasten asema. Teoksessa: Helne, T., Hänninen, S. & Karjalainen, J. (toim.) Seis yhteiskunta – tahdon sisään! Jyväskylä: Minerva Kustannus Oy, 125–148.
- Silvonen, J. 2015. Toiminta ja suhteet – neljä fragmenttia toimijuudesta. Teoksessa: Kauppila, P., Silvonen J., Vanhalakka-ruoho M. (toim.) Toimijuus, ohjaus ja elämäntilanne. Publications of the University of Eastern Finland: Reports and Studies in Education, Humanities and Theology, 3–15.
- Sintonen, T., Collin, K., Paloniemi, S. & Auvinen, T. 2011. Diskursiivinen toimijuus ja valtahierarkiat sairaalaympäristössä. Teoksessa: Eteläpelto, A., Heiskanen, T. & Collin, K. (toim.) Valta ja toimijuus aikuiskasvatuksessa. Helsinki: Kansanvalistusseura ja Aikuiskasvatuksen Tutkimusseura, 159–178.
- Stenvall, E. 2018. Yhteiskunnallinen osallisuus ja toimijuus. Lasten osallistuminen, kansalaisuus ja poliittisuus arjen käytäntöinä. Akateeminen väitöskirja. Tampere: University Press.
- Suoninen, E. 2016. Näkökulma sosiaalisen todellisuuden rakentumiseen. Teoksessa: Jokinen, A., Juhila, K. & Suoninen, E. Diskurssianalyysi: Teoriat, peruskäsitteet ja käyttö. Tampere: Vastapaino, 229–248.
- Tiittula, L., Rastas, A. & Ruusuvuori, J. 2005. Kasvokkaisesta vuorovaikutuksesta tietokonevälitteiseen viestintään. Virtuaalihaastattelun näkymiä. Teoksessa: J. Ruusuvuori & L. Tiittula (toim.) Haastattelu. Tutkimustilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Vastapaino, 264–271.
- Tiittula, L. & Ruusuvuori, J. 2005. Johdanto. Teoksessa: J. Ruusuvuori & L. Tiittula (toim.) Haastattelu, tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Vastapaino, 9–21.

- Tuomela, R. & Mäkelä, P. 2011. Sosiaalinen toiminta. Teoksessa: Kotiranta, T., Niemi, P. & Haaki, R. (toim.) Sosiaalisen toiminnan perusta. Helsinki: Gaudeamus, 87–112.
- Tuomi, J. & Sarajärvi A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tarkasteltu 13.4.2021 https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf
- Valtonen, A. 2005. Ryhmäkeskustelut – millainen metodi? Teoksessa: J. Ruusuvuori & L. Tiittula (toim.), Haastattelu. Tutkimustilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Vastapaino, 223–241.
- Varto, J., 2005. Laadullisen tutkimuksen metodologia. Tampere: Elan Vital.
- Vasta, R. (toim.) 2016. Kuusi teoriaa lapsen kehityksestä. United Press Global.
- Vilmilä, F. & Kiilakoski, T. 2018. Katso kuvat: Visuaaliset menetelmät Nuorten ja nuorisotyön tutkimuksessa. Teoksessa: Kiilakoski, T. & Honkatukia, P. (toim.) Miten tutkia nuoria ja nuorisotyötä. Tampere: Vastapaino, 221–240.
- White, R., Wyn, J. & Robards, B. 2017. Youth and society. Fourth edition. Oxford University press.

TIEDOTE TUTKIMUKSEEN OSALLISTUJALLE

Pyydän sinua osallistumaan Tampereen yliopistolle tehtävään kasvatustieteen pro gradu -tutkimukseen.

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää miten mediassa käytävä keskustelu nuoriin ja nuoruuteen liittyen, vaikuttaa nuorten kokemuksiin itsestään ja omista toimintamahdollisuuksistaan.

Tutkimus tapahtuu etähaastatteluna viikkojen 11 ja 12 aikana. Haastattelun arvioitu kesto on noin tunti. Haastattelut nauhoitetaan ja kirjoitetaan puhtaaksi, jonka jälkeen äänitteet hävitetään. Kaikkia tutkimusaineistoja käsitellään luottamuksella ja tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista.

Tutkimuksesta voi halutessaan vetäytyä missä tutkimuksen vaiheessa tahansa. Tutkimuksen osallistujilta kerätään henkilötiedoista nimi sekä ikä. Nimitiedot ovat olemassa ainoastaan tutkimus suostumuksessa eikä niitä käsitellä osana tutkimusta millään tavalla.

Kerättyä tietoa käsitellään tietosuojalain edellyttämällä tavalla (ks. liitteenä oleva tietosuojaseloste).

Mikäli teillä on kysymyksiä tutkimukseen liittyen, tai haluatte lisätietoja, vastaan mielelläni.

Ystävällisin terveisin
Sanna Lehtisaari

Teemahaastattelurunko

Teema 1. Taustamateriaaliin liittyvät kysymykset

- Millaisia medioita seuraat?
- Seuraatko uutisia yleensä? Mistä luet niitä? (netistä/lehdistä/somesta)
- Millaisia uutisia luet yleensä? Miten löydät nämä uutiset?
- Jutteletko kavereiden kanssa uutisista tai jaatteko te niitä toisillenne?
- Luetko nuoriin liittyviä uutisia?
- Ajatteletko, että perinteiset tiedotusvälineet on tarkoitettu myös nuorille?
- Mikä merkitys tiedotusvälineillä ja medialla on ihmisille/yhteiskunnalle?

Jokaisesta artikkeliaiheesta:

- Mitä ajatuksia jutusta heräsi?
- Onko tällaiset uutiset tuttuja? Oliko tämä uutinen tuttu?
- Mitä uutisartikkeli kertoo nuorista?
- Millaisia nuoret ovat tämän artikkelin jakaman kuvan mukaan?
- Onko tämän jutun kuva nuorista mediassa yleinen?
- Vastaako jutun kuva omaa käsitystäsi nuorista?
- Millaista aikuisen ja nuoren välistä suhdetta tämä lehtijuttu edustaa?

Teema 2. Nuoruus-diskurssi yhteys

- Miten nämä kaikki uutiset edustaa sitä yleistä keskustelua, jota nuorista käydään? Puuttuuko tästä joku suhtautumisenäkökulma, jonka olet vielä huomannut?
- Luuletko, että se mitä mediassa kerrotaan, muokkaa muiden ihmisten kuvaa nuorista?
- Muokkaako se sun kuvaa nuorista?
- Ajatteletko sen vaikuttavan siihen, miten nuoriin suhtaudutaan muuten?
- Onko nuoren mielipiteillä ja ajatuksilla mielestäsi merkitystä aikuisten maailmassa? Välittykö se kuva mediassa?
- Kun julkisuudessa puhutaan nuorista ja nuoruudesta, ajatteletko, että silloin puhutaan sinusta ja ne jutut liittyvät suhun?
- Liittykö joku näistä artikkeleista suhun?
- Miten mediassa käytävä keskustelu vaikuttaa siihen, miten sä koet itsesi saman ikäluokan edustajana? Ajatteletko että sä olet samanlainen tai käyttäytyt tai sun pitäisi toimia jotenkin tietyllä tavalla?

Teema 3. Toimintamahdollisuudet nyt ja tulevaisuudessa suhteessa mediaan

- Millaisena media esittää nuoren aseman maailmassa?
- Millaisen kuvan media antaa siitä millaisista asioista nuori voi päättää omassa elämässään? Miten ajattelet itse omalta kohdalta, pitääkö paikkansa?
- Kun sä mietit sun tulevaisuuden suunnitelmia ja haaveita, niin vaikuttaako se mitä mediassa on niihin?
- Millaisen kuvan media antaa toiveiden ja haaveiden saavuttamisen mahdollisuuksista? Mitä niiden eteen voi itse tehdä? Mihin ei voi vaikuttaa?
- Minkälaiset tekijät mediassa on sinulle merkityksellisiä?
- Miten haluaisit vastata median välittämään nuorikuvaan

Haastattelujen virikemateriaalina käytetyt uutisartikkelit

Artikkeli 1.

Intialaisesta 9-vuotiaasta ilmastoaktivistista, Helsingin Sanomat 20.1.2021

[Greta Thunberg aikuistui, ja ilmastoliikkeellä on uusi lapsitähti: Licypriya Kangujam, 9, tekee ilmasta vettä, mutta onko hän vain isänsä projekti? - Ulkomaat | HS.fi](#)

Artikkeli 2.

Youtuben 18-vuotiaista sisällöntuottajista, Yle uutiset 3.2.2021

[Tällaisia ovat Molybros-kanavan kaverukset, jotka käräyttivät alaikäistä seuraa etsiviä miehiä – läpilyönti Youtubessa vaatii yhä enemmän | Yle Uutiset | yle.fi](#)

Artikkeli 3.

Jyväskyläläisten opiskelijoiden koronaryppäästä ja nuorten suhtautumisesta koronavirukseen, Helsingin Sanomat 28.1.2021

[Jyväskylän suuri tartuntarypäs turhauttaa opiskelijoita: ”Osa nuorista suhtautuu täysin välinpitämättömästi koronaan” - Kotimaa | HS.fi](#)

Artikkeli 4.

Lasten ja nuorten harrastusten koronarajoitteiden vaikutuksista, MTV uutiset 3.2.2021

[Koronarajoitusten vaikutukset lapsiin ja nuoriin huolestuttavat tutkijoita – ”Lapset maksavat kovan hinnan rajoituksista” - MTVuutiset.fi](#)